

Intreereden van Pieter Burman, den jongen, over de poëtische verrukking

<https://hdl.handle.net/1874/26019>

IN TREËREDEN

VAN

PIETER BURMAN,

DEN JONGEN,

— OVER

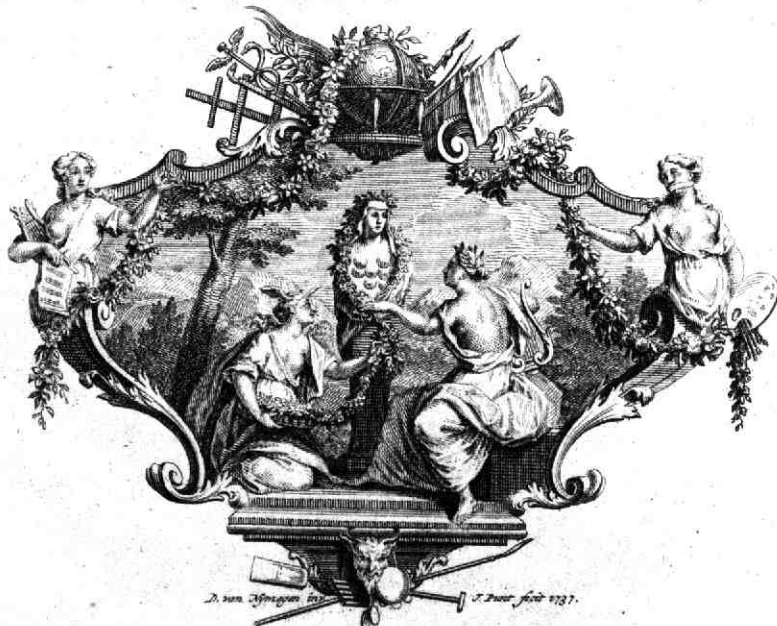
DE POËTISCHE VERRUKKING;

In het openbaer uitgesproken te Amsteldam, den x. der Herfstmaend' des Jaers MDCCXII, by het plechtig aenvaerden van het gewone Hoogleeraerschap der Historyen, Wel-sprekendheit en Talen.

IN NEDERDUITSCHÉ VAERZEN NAGEVOLGT

DOOR

DIRK SMITS.

TE ROTTERDAM, BY PHILIPPUS LOSEL, MDCCXLIII.

D E N

HOOGGELEERDEN HEERE

MR. PIETER BURMAN,

D E N J O N G E N .

*o BURMAN, die den steilen trans
Van Amstels Hooge School' verguldt met de achtbre stralen
Van uw Welsprekendheit, Historykunde en Talen,
Als eene nieuwe Zon vol ongemeenen glans,
Gedoog, dat wy u zingend naderen,
Waer gy de Jeugdeen' schat van letterkennisf' schenkt,
En uit de goudrievier' der zuivre Wysheit drenkt,
Die 't heilig lauwerbosch doorkruist met levende aderen.*

* 2

Myn

Myn Duitsche Zangeres bestaet
Uw Roomsche Dichtbeldin, 't sieraedt van Febus reijen,
Uw huis, haer vaderlandt, eerbiedig in te leijen,
Naer myne magt berkleedt in Nederduitsch gewaedt,
Gewaedt, dat hare schoone leden
Door alte streng een snoer noch enge plooijen prangt,
Maer onbedwongen om haer ryzig lichaam hangt,
En golft, met losfen zwier', van boven naer beneden.
Toen zy, met u, aen 't kunstryk Y,
Op 't Hoog Gestoelte klom, en 't leerziek brein besproeide
Met zuivren hemelval, die van uw lippen vloaide,
Weêrgalmde Neêrlandt straks van uwe poëzy':
Die galmen kittelden myne ooren,
Doch slechts, naerdien myngeest den zin niet vatten kon,
Gelyk het ruischen van een spartelende bron
En Filomeels gezang ons streelen en bekoren:
Dan, daer ik luisterde, verscheen
My VAN DER POORTENS noeste en wyze Taelgeleertheit,
Wiens belder fakkellicht my, veilig voor verkeertheit,
Het Roomsche heiligdom der Dichtkunst deed betreên;

Zyn

Zyn vlyt, die wy met reden danken,
Zyn yver tot de Kunst schonk my uw' cyterzwier.
Des volgde ik vrolyk, op myn Nederduitsche lier,
Den grootſchen ommezwaei van uw Latynſche klanken.

Naeuw klonk dat hemelſch kunstgeluidt
Door't ſchommelende groen van Schielands lustpriëelen,
Of de edle Rotte klom, met haer rieviergeſpelen,
Door't vreemd muzyk verrukt, ter glazen ſtroomzaal
Haer zwanen kuschten myne ſnaren, [uit,
Het pluimgedierte zweeg, 't gefronst kristal werd glad,
Juist of Arion aen haer' groenen oever zat,
En Orfeus gouden luit den wildzang deed bedaren.

Doch ken my van verwaendheit vry;
't Zy ver dat myne kunst hier moedig op zoud' bogen;
Uw geest, die my bezielde, uw zang had dat vermogen,
Uw zang, waervan ik u de ſtaemlende Echo wy:
Licht zullen, waer ze in Batoos dalen
Uw kunstgeluidt herhaelt en klinkt van wyk' in wyk,
De Bataviers, uit zucht' voor uw geleerd muzyk,
Haer' nagalm met gejuich en handgeklap onthalen.

*Dan zal... Maer welk een glans bestraelt
Myn nederige lier? Wat komt myn' yver kroonen?
Triomf! uw Oordeel hangt zyn zegel aen myn' toonen!
Nooit is myn lage kunst tot hooger prys betaelt!
Dat de edle zwarm van Letterbyën
Nu Roomschen honig uit myn Hollandsch dichtloof puur',
't Welk, u alleen ten roem', niet wykt, in geur' en duur',
Voor riekend lentekruidt en de eélste speceryën!*

Aen de Rötte,
den XX^{ten} der Oogstmaend'
des Jaers MDCCXLIII.

D. SMITS.

DEN WELËDELEN
EN GROOTACHTBAREN HEEREN,
DEN HEEREN
BURGERMEESTEREN
DER STAT AMSTELDAM,
VERZORGEREN
VAN DE DOORLUCHTIGE SCHOOLE,
VOORSTANDEREN DER VRYE KUNSTEN,
EN DER ZANGGODINNEN
UITMUNTENDEN VOEDSTERVADEREN
WORD DEZE
INTREË^AREDEN
OPGEDRAGEN EN TOEGEWYD
DOOR
PIETER BURMAN,
DEN JONGEN.

OP DE REDEVOERING
VAN DEN VERMAERDEN EN HOOGGELEERDEN HEERE
MR PIETER BURMAN,
DEN JONGEN,
OVER DE POËTISCHE VERRUKKING;
IN NEDERDUITSCHER VAERZEN NAGEVOLGD
DOOR
D I R K S M I T S.

Gij, die van eed'le drift bezeeten,
En door een godd'lijk vuur geraekt,
't Gewijde heiligdom genaekt,
En van het Negental geëerd wordt als Poëten,
Die, opgequeekt in 't zalig dal,
Daer Hippocrenes waters vloeien,
Uw tong en lippen voelt besproeien
Met zielverrukkend vocht, om zuiver hemelval
Te storten in de tempelkooren
Des hooggetopten Pindus, daer
Het heilig kroost, der Dicht'ren schaer,
Uw toonen greetig vangt, en indrinkt met zijne ooren;

* *

Moest

Moest oit de geest van Poëzij
Uw' ader door zijn kracht doen zwellen,
Niet met de harsfenen t'ontstellen
Door toverdranken, en verwoede razernij:
(Weg dwaenze beuzeltael, en logen!)
Maer door een' gloed van reiner vuur,
U van d'alteelende Natuur
Tot een geboortegift geschonken uit den hoogen;
o Luistergraege Schaer! belust
Op kunstmuzijk, en keur van klanken,
Treedt voort, om BURMAN te bedanken,
Wiens Zangheldin, in haer geboortewieg gekust
Van 't heilig Zusterdom, de gaeven
Der Poëzije mild ontfong,
Die vroeg al gouden vaerzen zong,
Fiks op de kunst, waer om zoo veelen vrucht'loos slaeven.
Hier bootstze op haer gewijde lier
Met kunst van maetgezang, en toonen,
Den dichttrant na, dien Phebus zoonen,
Geëerd bij d'oudheid om verheve tael en zwier,
Aen Rome, of Griekenland deën hooren.
Men zegt, dat d'Amstel, en het Y,
Zijn' zang beluift'rend' van nabij,
Zich, door die zelve drift verrukt, bijkans verlooren.

Toen

Toen werden alle voeten vlug,
 Men hoorde Nereus dochters zingen,
 En zag haer dartelen en springen,
 Het drijvend mastbosch danste, en huppelde op den rug
 Der zilv'ren wat'ren langs de zoomen :
 d'Eeu van Apolloos * Zoon keek uit,
 En stondt verbaesd op 's Mans geluid,
 't Geen alles gaende maekte, en alles kon betoomen.
 Hij zong, 't sprong alles op; hij zweeg,
 't Raekte aenstonds stil en aen 't bedaeren.
 Maer hoe! wie roert op nieu de snaeren?
 Waerdoor een ijdere geest weêr vreugde en leeven kreeg,
 En graeg ter feest treedt op zijn klanken,
 Door VANDER POORTEN op de baen
 Geleid, en kundig voorgegaen,
 Wien kunstbeminnaers voor zijn' dienst en moeite danken,
 Wie volgt zoo na den schrand'ren gids,
 Met vlijt, en onnavolgb're stappen,
 Op Pindus hooge tempeltrappen?
 Der Rotte ANTONIDES, de kunstgeleerde SMITS,
 De Redenaer staet opgetoogen,
 En lang in twijffel, of zijn geest
 In SMITS niet zij verhuist geweest,
 En 't volk door hem, of door dien Dichter zij bedroogen;

* * 2

Wat

* Orpheus.

Wat vrucht eerst 't licht zag, of 't Latijn,
Of 't Nederduitsch, wat taelcieraeden
Welvoeg'lijkst staen, wat pronkgewaeden
Zyn Zanggeresfe eerst om het lijf gehangen zijn.
Men danke des het groot vermogen
Dier beide Meest'ren in de kunst,
Men vlechte hun, uit dankb're gunst,
Een kroon, waer Latium, en Neêrland op mag boogen.

K. WESTERBAEN W. Z.

OP DE REDENVOERING

VAN DEN HOOGGELEERDEN HEERE

MR PIETER BURMAN,

DEN JONGEN,

OVER DE POËTISCHE VERRUKKING;

IN NEDERDUITSCHÉ VAERZEN NAARGEZONGEN

DOOR

DIRK SMITS.

SPant gy, o wakkre SMITS, de snaren,
Om 't puik der Amstelredenen,

Om schrandren BURMAN, Febus Zoon,
Daar VANDER POORTENS Taalgeleertheit
U leidt, en veilig voor verkeertheit,
Te volgen op een' Duitschen toon?

* * 3

Zingt

Zingt gy van d'eedle razernye,
Den woênden geeft der Poëzye,
 Waarmede 't fabelgodendom
Kwanswys den boezem hield bezeten
Van elk der Helden, der Poëeten,
 Die eertyts op den Pindus klom?

ô Ja, gy zingt, en voor die klanken
Zal BURMAN, zal u Neêrlant danken,
 En eeren als een Duitsche Zon:
U, die, wie ooit door kunstigh zingen
Met u naar d'eerekroon wou dingen,
 Altyt by ons bleeft Koridon.

Maar span voortaan door eigen yver,
Op eigen stof, uw snaren styver,
 Door Hemelsch Heilzonvuur geblaakt:
Zoo worden Maas en Amstelstroomen,
Gelyk door BURMANS kunstigh droomen,
 Door weêrglans van dien gloet geraakt.

ARNOLD HOOGVLIET.

OP DE REDEVOERING

VAN DEN HOOGGELEERDEN HEER

MR PIETER BURMAN,

DEN JONGEN,

OVER DE POËTISCHE VERRUKKING;

IN NEDERDUITSCHÉ VAARZEN NAGEVOLGT

DOOR

D I R K S M I T S.

DAt my een hemelstraël verlicht',
En de invloedt van uw' geest beroere,
Opdat ik mynen plicht volvoere,
Twee Helden kroone in myn gedicht,
Verheven Dichtkunst! beide uw Zoonen,
Die u zoo luisterryk bekroonen!

Uw' BURMAN, die, op Roomschen trant,
Heldhaftig heeft uw pleit voldongen,

Uw' SMITS, die hem, voor Nederland,
Verwonderlyk heeft nagezongen!

Nu,

Nu, nu erkent de Batavier,
In diepen eerbied opgetogen,
Een meêr dan menschelyk vermogen
In 's Dichters geest; een godlyk vier,
Dat, in zyn kunstbespiegelingen,
Hem Dichtörakels op doet zingen!
Hy ziet nu 't Hooge School aan 't Y,
Door BURMANS gulde Lesfen, bloeijen!
Hy ziet den Roem der Poëzy
Nu tot den ouden luister groeijen!

Myn Zangster juicht het Heldenpaar
Blymoedig toe in Liergezangen:
(Dat zy myn tripplend dicht ontfangen!)
Een sterke Godsdrift roert myn snaar,
Die yder 't heil der Kunst doet hooren,
Door hen aan Nederland beschoren;
Een Inspraek, die hun Wysheit loont;
Een Godspraek, die hun Kunst doet pralen,
En BURMAN en myn' SMITS bekroont
Met eeuwig goud van zonnestralen!

WILLEM VANDER POT.

OP DE REDEVOERING
VAN DEN HOOGGELEERDEN HEER
MR PIETER BURMAN,

DEN JONGEN,

OVER DE POËTISCHE VERRUKKING; ○

IN NEDERDUITSCHÉ VAARZEN NAGEVOLGT

DOOR

D I R K S M I T S.

ZOo zien wy eindelyk, met een verheugd gelaat,
De Roomsche Zangheldin van BURMAN, die haar schreden
Naar 't ryk der eeuwen zet, ten Duitschen Zangberg treden,
Door SMITS naar eisch gekleedt in Nederlandsch gewaadt.

Zy zingt hoe Febus geest den braven Dichtren baat,
Hoe hen zyn vuur verrukt en opvoert van beneden;
Maar meld integendeel, met kracht van wyze reden,
Hoe d'eedle Poëzy het kroost van Midas haat.

Het Negental schakeert intusfchen lauwerblaëren

Om BURMANS breinryk hoofd, en om de kruin van SMITS:
De Faam verstrekt hunn' roem tot een getrouwe gids,
En doet gansch Nederlandt op hunne glorie staren.

Dus leeft hun naam altoos, zoolang men Dichtkunst eert,
Terwyl hun eedle geest den tydt en 't graf braveert.

P. J. VAN BERCKEL.

* * *

OP DE REDEVOERING
VAN DEN HOOGGELEERDEN HEER
MR PIETER BURMAN,
DEN JONGEN,
OVER DE POËTISCHE VERRUKKING;
IN NEDERDUITSCHER VAERZEN NAERGEZONGEN
DOOR MYNEN KUNSTGENOOT
DIRK SMITS.

EEdle Dichtkunst, zoo uitstekend,
Zoo verheven van natuur'
En van onvergāngbren duur,
Die uw achtbare afkomst rekt,
Uit het eeuwigblinkend hof:
Alles dreunt hier van uw' lof.

Dael uit de ongemeten kringen,
Op den kloot der aerde neer,
Om'er BURMAN, tot uw eer,
Eenen zang te hooren zingen,
Weergaelloos van toon' en trant',
Die de kroon der zangen spant.

BUR-

BURMAN, tot de Roomsche snaren,
Van de wieg af, opgebracht,
Om zyn wydberoemd geslacht
In de zangkunst te evenaren,
Meet aen 't Y uw glory uit
In verrukkend maetgeluidt.

Al de Zangberg staet verwondert;
Flakkus, Nazo en Virgyl
Twyflen wiens verheven styl
Hun zoo schel in de ooren dondert,
Wie de Hemelsche aendrift zingt,
Die der Dichtren ziel indringt.

't Zangkoor roept, „ Van wien die toonen,
„ En van wien dat puik latyn?
„ Wie? wie mag dees Zangheldt zyn?
„ Laet ons zynen schedel kroonen,
„ En zyn goddelyke lier,
„ Met een' eeuwigen laurier!

Dit kan mynen Kunstvriendt sporen,
Om dat hemelsche gezangk,
Met een' overeedlen klank'
Ons in 't Duitsch te laten hooren,
Dat de zilvren Maes en 't Y
Luistren naer zyn Poëzy.

VANDER POORTENS Taelgeleertheit
Strekt, uit kunstminn', mynen SMITS
Tot een Tolk en trouwe Gids,
Opdat misstal of verkeertheit
Zyne vlugheit niet belett'
Noch zyne aendrift' palen zett'.

Hierop spant hy dubble krachten,
Vlyt en tydt en dichtluim aen;
Zet het, als een eedle zwaen,
Op de hagelwitte schachten,
Met eene ongemeene vlucht',
Ylings naer de ruime lucht.

Dus word BURMANS zang herboren,
Met een' gadeloozen zwier'.
Dus laet SMITS zyn elpen lier
't Nederduitsche Zangkoor hooren,
Op een onnavolgbre wys;
Dat hem schenkt den eereprys.

Hierop daelt, met bly verlangen,
De onwaerdeerbare Dichtkunst zelf
Van het hemelsche gewelf,
Om tē luistren naer de zangen;
Die myn kunstörest thans uit.
Stil! wy luistren naer zyn luit!

NIKOLAES VERSTEEG.

OP DE REDEVOERING

VAN DEN HOOGGELEERDEN HEER

MR PIETER BURMAN,

DEN JONGEN,

OVER DE POËTISCHE VERRUKKING;

IN NEDERDUITSCHÉ VAERZEN NAERGEZONGEN

DOOR MYNEN KUNSTGENOOT

D I R K S M I T S.

• **E**Dle zielen, die, door zuivre zucht gedreven,
Tot kunst en wetenschap, met onvermoeide schreên,
Naer 't eeuwig blinkend hof der Dichtkunst' zoekt te streven,
Voor wie het ruime spoor des aerdryks valt te klein;
Die, om den hoogsten top der eere te betreden,
Den Macedoonschen Vorst', hoe ryk in moed' en magt',
Niet wykende in vernuft', of in groothartigheden,
Naer andre weerden en ruimer oorden tracht;
Die, met Homeer, Virgyl en andre Letterhelden,
Die, door hun kunstmuzyk, de nooit vermoeide Faem'
Eene eindelooze stof tot hunnen lof bestelden,
De onsterfelykheit bedoelt van een' doorluchten naem;

* * * 3

Treedt

Treedt toe, ja luistert fcherp met open hart' en ooren:
 De Roomfche zangheldin des vluggen BURMANS gaet,
 Door VANDER POORTENS vlyt en SMITS vernuft herboren,
 In dezen fchoonen ftand', ten reie op Duitsche maet:
 Een vormverwifeling, die 't denkbeeld gaet te boven
 Van Nazo, hoe volleert in Febus vrye kunst'!
 Hoe zou zyn Roomfche luit dees Duitsche kunstgreep loven,
 Schonk hem het levenslicht en Neêrlands tael haer gunst!
 't Aönifch zangkoor fchynt van Pindus tempeltinnen
 Met deze Zanggodesf' op aerde neêrgedaelt;
 De acnvalligheit der drie bevallige Godinnen
 Verfchuilt zich in den glans' die uit hare oogen ftraelt.
 Tibullus wenschte hier, kon't zyn, den gloed te blusfchen,
 Ontftoken in zyn borst' door de edle lettermin.
 Sekundus, mogt hy nog, gelyk voorhenen, kusen,
 Ging eindeloos te feest by deze Kunstgodin.
 Zy, door een' hemelgloed getroffen, en aen 't blaken,
 Toont u, door haren zang, o Zangbeminnaers, aen
 Wat geest, wat God het is, die u moet gaende maken,
 Indien uw speeltuig wenscht iet deftigs te bestaen,
 En, in verrukking' van verheven dichtgedachten,
 Uw goddelyke ziel te voeren uit het oog
 Des wuften weereldlings, om op onzigtbre fchachten
 En galmen van uw kunst' te varen naer omhoog;

Om

Om voor uw lettervlyt' en zuivre maetgezangen,
Waerdoor de kunst zoo vaek op aerde een' Hemelsticht,
Den onwaerdeerbren prys der lauwerkroon' te ontfangen,
Wier glans de zon verduurt in heerlykheit en licht.
Dus kunt ge met Pindaer en Flakkus eeuwig leven;
De Sulmoäensche Zwaen verzellen in haer vlucht,
En aen de zy van Hoofd en Van den Vondel zweven,
Op wieken van de kunst', ver boven wolk en lucht.
Ei offert dan met ons op uwe hartaltaren
Den edlen wierookgeur van zuivre dankbaerheit
Hun, door wier nyvre kunst en schelle cytersnaren
Wy hier dat Hemelspoor gebaent zien en bereidt.
Historikunde vlecht van eeuwig frische bladen
Voor BURMAN reeds een kroon; Welsprekendheit ontfluis
Haer lippen by 't gejuich der vrolyke Ynajaden,
En roemt zyn tong en geest met lieflyk kunstgeluit;
De Talenkennis hangt haer zegel aen zyn' zangen;
De fiere Dichtkunst kust zyn goddelyke lier;
Laet ons dees bladen dan met diep ontzag ontfangen,
En kroonen met een' krans van eeuwigen laurier,
Gelyk aen BURMAN reeds door 't puik der Letterhelden,
Zyn' grooten Oom, weleer den roem van 't Leidsch Atheên,
Van ver word toegereikt uit de Elizeefche velden,
Nu hy zoo rustig hem zyn stappen naer ziet treên.

Hy,

Hy, door zyn' zang verrukt, leid al de kunstgenooten
Ten reie in 't zalig Woudt; hy huppelt bly te moê,
En wenscht, terwyl hy 't ryk der vreugde helpt vergrooten,
Zyn' Neef de hoogste plaets in 't koor der wysheit toe.

FRANS DE HAES.

INTREËREDEN

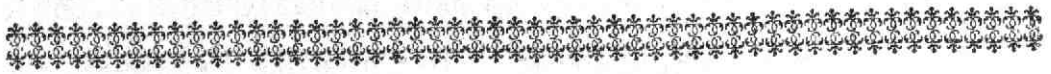
VAN

PIETER BURMAN,

DEN JONGEN,

OVER

DE POËTISCHE VERRUKKING.

WELËDELE GROOTACHTBARE HEEREN BURGERMEESTERS DER STAT AMSTELDAM, VERZORGERS DEZER DOORLUCHTIGE SCHOOLE, BEROEMDE VOORSTANDERS VAN HET GE-MEENEBEST, VADERS DES VADERLANDS, VOORTREFFELYKE BESCHERMERS DER GOEDE KUNSTEN.

EDELE ACHTBARE HEEREN SCHEPENS, RADEN EN GEHEIM-SCHRYVERS.

ZEER GELEERDE EN ZEER VERMAARDE HOOGLEERAERS VAN ALLERHANDE WETENSCHAPPEN.

ZEER EERWAERDIGE EN ZEER WELSPREKENDE BEDIENAERS DES GODLYKEN WOORDS EN VERKLAERDERS DER HEILI-GE VERBORGENHEDEN.

ZEER KUNDIGE EN ZEER ERVAREN LEERAERS DER KUNSTEN.

ZEER AENZIENTLYKE VREEMDELINGEN EN BURGERS VAN AL-LEN STAET, RANG EN WAERDIGHEIT, OF DOOR GELEERT-HEIT EN EERAMPTEN UITMUNTENDE.

EINDELYK, GY, VERGADERING VAN DE BLOEM DER AM-STELDAMSCHË JEUGD, VOEDSTERLINGEN VAN STAET EN KERKE, DE HOOP EN WENSCH UWER OUDEREN, IN 'T VER-VOLG ONZE ZORG EN WELLUST.

A

DE

DE dagelyksche ervarenheit leert ons , dat alle kunsten en wetenschappen , welken de noodzakelykheit , 't zy ten algemeenen nutte en welzyn van den burgerstaet , 't zy ter verlustiging en vermaak van het menschelyk geslacht , voortgebracht of derftervelingen vernuiftige kloekheit uitgedagt heeft , en dewelken op lessen en welgeschikte t'samenstelsels gegrondt zyn , van een' iegelyk , die zyn best doet , om zich boven de overige dieren te verheffen en zyn leven niet als het stomme en domme vee door te brengen , met hulp' van naerstigheit en onvermoeiden arbeit verkregen en geoeffent kunnen worden. Dit toonen ons de voorbeelden van hun , welker yver en bekwaemheit der menschelyke maetschappyë ongemeenen dienst doet , of die daervan de heerlykste vruchten tot hun byzonder nut inzamelen. Doch gelyk wy niet ontkennen , dat onder de verscheiden oeffeningen van letteren en geleertheit , in welker onderzoek en navorsching wy ons meer van de redelyke vermogens der ziele dan van de slaeffsche eigenschappen des lichaems bedienen , zeer velen zyn , waervan , na voorafgegaen onderwys , alle
men-

menschen, schoon niet van het vlugste verstandt, door lang denken, gedurige inspanning van geest, en veel zweets, kundig worden en zich niet zelden zelfs een' beroemden naem daerdoor maken kunnen, zoo moet men insgelyks bekennen, dat'er niet weinige wetenschappen gevonden worden, dewelken onder geen regels of voorschriften te brengen zyn, maer waervoor wy alleen aen de gave van een gelukkig verstandt, of aen de weldadige nature, of eindelyk aen een godlyke ingevinge dank schuldig zyn, waerdoor zy, welken der Goden gunst en die hemelsche geest, die uit den hoogen afdaelt, aengeblazen heeft, den volke ontrukkt en van de aerde boven lucht en wolken opgevoert worden. Ik twyffel geenszins, veelgeëerde Toehoorders, of een yder van u, die ooit de lier behandelt en op dien tydt de gunst van Apollo genoten en de Zanggodinnen te hemwaert genegen bevonden heeft, zal my gaerne toestaen, dat men de godlyke gaef der Poëzye inzonderheit van deze soort moet achten, hoewel ik geene de minste hoop heb, dat zy, die, nooit door deze Godsdrift van Febus verrukt, met ongewyde

handen en in weêrwil van Minerva, deze heiligdommen naderen en gewoon zyn alles recht anders te ondervinden, zoo ligt in myne meening zullen overgaen.

Doch gelyk de Vader der Roomsche welsprekendheit verzekert, dat nooit iemandt een groot man geweest is zonder heilige inblazinge, zoo getuigt dezelfde Cicero, dat geen dichter vaerzen voortbrengen kan, die den tydt verduren zullen, tenzy hy geroert en verrukt worde door die hemelsche drift en dien godlyken geest, dien men in 't gemeen Poëtische Verrukking noemt, en by de woede der Sibillen en waerzeggeresen vergelykt, belydende zelf te vergeefsch getracht te hebben de dichtkunde te oeffenen, omdat hy zich van die Godsdrift verfteken vond, en dat Ennius verklaert had, dat een dichter zyne vermogens van de nature zelf ontvangt, door de krachten van zyne ziel' opgewekt en als door eenen godlyken geest aengeblazen word, en dat hy daerom de Poëten heilig noemt, om dat het schynt, als of de Goden ons dezelve uit eene zonderlinge gunste geschonken hebben.

Konde

Konde ik u, V. G. T. hier van overtuigen en u deze waerheit door een blyk en voorbeeldt voor ooggen stellen, in deze uure, waerin ik een begin maek, om door eene plechtige Intreêreden het Hoogleeraerschap der Geschiedenissen, Welsprekendheit en Talen in deze Amsteldamsche doorluchtige Schoole, het welke my der Welëdele en Grootachtbare Heeren Burgermeesteren en Verzorgeren gunstige gedachten wegens my en myne oeffeningen opgedragen hebben, behoorlyk en, gelyk ik hoop, gelukkiglyk, te aenvaerden. Maer my dunkt, ik hoor verscheiden al mompelen, dat ik my, zelfs in het eerste begin myner bedieninge, reeds uitzinnig gedraeg, dewyl ik een Poëtisch onderwerp verkozen heb, om my tot myn ampt in te wyën, en, op eene niet zeer gebruikelyke wys, uwe ooren mogelyk met onge-zouten vaerzen zal vervelen, en niet liever heb goedgevonden, om in eene matenlooze redenvoering, gelyk men veelyds gewoon is, over de nutheit der Geschiedenissen of over de kracht en vermogens der Welsprekendheit, u een overal bekend en byna honderdmael opgedischt gerecht opnieuw voor te zet-

ten , en aldus in eene tael' , onder de menschen meer in gebruik , de voornaemste stukken van myn beroep aen te pryzen en te verheffen. Doch den zulken heb ik alleen te antwoorden , dat het buiten myn vermogen geweest is , hier omtrent anders te werk te gaen , als hebbende myzelven , door ik weet niet welke inwendige drift , reeds van myne eerste jeugd' af , mischien met grooter yver dan gelukkigen uitflag , aen de lieffelyke Zanggodinnen toegewigent , zoodat , zooras ik begon te overwegen , welk onderwerp ik tot deze redenvoering zou verkiezen , ik niet in staet geweest ben , het vuur , 't geen my schielyk verrukte , te bedwingen of uit te blusfchen. Ik heb my derhalven in deze razernye , indien men dezelve zoo noemen wil , den vryen teugel gegeven , en alzoo men my buiten twyffel op eene andre wys voor do! en uitzinnig zou gehouden hebben , indien ik in eene bezadigde en bedaerde reden van der Poëten Godsdrift had willen handelen , heb ik goedgevonden , liever met zangen , aen maet en voeten verbonden , in het openbaer te voorschyn te komen , en my als Dichter , hoe goetd of kwaedt ook , te ver-

toonen, dan door het navorschen der oorzaken, waeruit men in het gemeen oordeelt, dat deze drift in de ziel ontspruit, in eene scherpzinnige en duistere twistreden de ontydige persoonaedje van eenen wysgeer te spelen, voornamelyk dewyl dees weg nog nooit op deze wys door iemandt voor my gebaent of betreden is: want schoon het aen geen geoeffenden en, door den roem hunner geleertheit en kennis der fraaije letteren, vermaerden mannen ontbroken heeft, die deze woede der Poëten (door welk woordt men geene besmetting van uitzinnigheit of zotheit, maer eene begaeftheit en godlyke vervoering te verstaen heeft, die alle menschelyke aendoeningen te boven gaet) op eene uitnemende wys met naerftigheit verhandelt, en der ouden verschillende gedachten hier over breedvoerig onderzocht of wederlegt hebben, het welk onder de Italianen, doch slechts in het voorbygaen, verricht hebben Johannes Jovianus Pontanus, gelyk ook Bernardinus Parthenius Spilimbergius, in zyne korte verklaringen van Horatius; onder de Duitschers Casper Barthius, in zyne breede uitleggingen van Claudianus en Statius; maer opzet-

zetlyk die beroemde Historykenner Morhofius; onder de Franschen Petrus Petitus, die zich door tweederlei gaven van Apollo eenen vermaerden naem verkregen heeft; onder de Engelschen Merikus Kafau-bonus, een zoon niet ontäerd van den grooten Ifacus; en eindelyk onder onze Nederlanders de vermaerde Gerardus Johannes Vosfius, voorheen het eerste en voornaemste fieraedt van deze doorluchtige Schoole; echter durf ik, zonder eenigen den minsten roem hier in te zoeken, verzekeren, dat nog nooit eenig Dichter, zoover my ten minsten bekend is, tot myne verwondering, deze aenblazing der Poëten door maetzang verheerlykt heeft. Dit derhalven, dewyl een zoodanig tafreel best met Poëtische verwen gemaelt kan worden, heden ondernemende, ben ik niet onkundig, dat ik my, V. G. T. vooraf uwe genegenheit moet trachten te verkrygen, waarmede ik hoop, dat gy my in deze uure zult ondersteunen, en schoon ik buiten staet mogt' zyn, een' yder van u te overtuigen, dat de Dichters nooit dan door godlyke inspraek zingen, wanhoop ik echtet niet, zooveel te zullen uitwerken, dat men

van

van my zal zeggen, dat ik, door dit myn voorbeeldt, hoedanig ook, de naerftige en leergierige jeugd, welke zich onder myn geleide ten dienfte der Zanggodinnen zal willen heiligen en den weg der Geleertheit inlaen, tot de Dichtkunde en het hoogächten van maetgeluidt aengezet, en in hun, welken de natuur gunftig is en die den top van Parnas trachten te beklauteren, dat is, eenen eeuwigen naem te verkrygen, dit edel vuur, het geen niet dan gelukkige verftanden doet blaken, zooveel van my afhangen zal, ontvonkt heb. Of eindelyk is myn oogmerk, dat zy, die ernstiger en heiliger Wetenschappen leeraren, my tot geen' geringen roem zullen rekenen, dat ik onder deze Poëtifche verziering getoont heb, dat de ftervelingen niets moeilyks, niets voortreffelyks, en wat hen boven 't gemeen doet uitmunten, ondernemen kunnen, tenzy de hemelfche Gunst hen aenblaze en het godlyk Opperwezen hun byfta. Indien ik dit uitwerken kan, zal yder moeten bekennen, dat ik voor mynen arbeit genoegfame voldoening heb.

Maer om u reeds in het begin, door eenen grooten

B

ten

ten omflag van woorden, niet af te schrikken, of met eene al te breedvoerige Voorreden te vervelen, begeef ik my ter zake zelf. Hoort my derhalven met genegenheit en toont my uw genoegen onder het zingen.

Wan-

WAnneer ik 't steile spoor naer Pindus hooge tinnen
Welëer dacht op te treên, om bly ten reij' te gaen
Op 't altydjuichend feest der kuische Zanggodinnen,
En eenen hoogen toon wenschte op myn lier te slaen,
Een' toon, die Febus en zyn' zangreij' kan bekoren,
Zoo ooit zyn Godheit my haer' bystandt waerdig acht,
Kwam vaek de twyffeling myn dichtgedachten storen,
Naerdien myn geest werd in onzekerheit gebragt,
Of waerlyk de edle ziel der Dichtren, wier vermogen,
Wier kunstgeleerde handt de gouden snaren drukt,
Een Godheit in zich heeft, die haer houd opgetogen
En door een hemeldrift als uit zichzelf verrukt;
Dan of de vaerzen, die elks hart en ziel vrybuiten,
Als bloemgewas, welks geur en kleur den Goôn bekoort,
Vanzelfs uit 's Dichters geest' en schrandre vinding' spruiten,
Wanneer Natuur, daertoe, zyn' wakkren zanglust spoort;
Dan of den zangen, die 't Aönisch zangkoor streelen,
Door oeffening en kunst het schoon word ingestort,
En 't schitterend fieraedt dier edle dichtjuweelen
Door arbeit, tydt en vlyt en zweet, verkregen word.

Schoon 't een nu byftandt van het ander heeft van nooden,
 Geen oeffning iet vermag op 't laeg en dof verftandt,
 En ook 't verftandt, dat nooit door kunst word hulp geboden,
 Vergeefsch, met moeite en vlyt', de cyterfnaren spant;
 Daer 's iet, daer 's echter iet, dat, in verheven krachten,
 Dit beide wyken doet, en in de laegte laet,
 Iet, dat zoowel verftandt en vlugheit van gedachten,
 Als naerftige oeffning en kunst te boven gaet;
 Dat is een Godt, die Godt, die afdaelt uit den hoogen,
 De groote Dichters door zyn vuur en kracht vervoert,
 En, door den invloedt van zyn wonderbaer vermogen,
 Bezielt met hemeldrift' en hunnen geest ontroert;
 Hy heft hen boven 't gros der wufte ftervelingen;
 Zyn vuur, dat nimmer 't brein van 't flechte volk genaekt,
 Verspreit hun yvervuur tot aen de ftarrenkringen,
 Terwyl zyn aenspoorkracht hun voeten gaende maekt.
 De logge dierschheit moog' in lage zielen waren,
 De Godheit huisvest in 't verhevene gemoedt,
 Wenscht iemandt met een koets' van wolken op te varen.
 En 't blinkend ftarrenspoor te treden met den voet',

I N T R E E R E D E N.

21

Zy zal hem straks den drang van 't breinloos volk ontrukken,

Want hy alleen, wiens borst van hemelsch dichtvuur blaekt,

Heeft nimmer voor de magt' des sterflots neêr te bukken;

Ja hy, dien Peän met zyn gouden lierpenn' raekt,

Vaert op de vleugelen der Dichtkunst' naer den hoogen.

Ach! dat een Godheit my van 't rot der domheit scheid',

Door haren invloedt staêg myn' geest houde opgetogen,

En naer de groene schaêuw van Helikon gelei'!

Wil my, o Febus! op uw' hoogen bergtop heffen;

Ontsluit myn' mondt, en leer my edle toonen slaen;

Laet uwe Majesteit my met haer' luister treffen,

Of roer my met de penn' van uwe cyter aen.

Laef me uit Permesfus stroom', en doe myn aders zwellen

Van 't nat der Hengstebronn'. Schoon ik iet groots beöog,

'k Ben magtloos, zonder u, iet deftig's op te stellen,

Myn geest is, zonder u, verstompt, myn dichtaêr droog,

Myn lier slaet, zonder u, of geene of doffe toonen.

Verlaet dan Helikon, en breng, op myne beê,

De negen Zusters, die uw lauwerbosch bewonen,

Met al haer kunstgeluidt, myn' geest' ten bystand', meê.

Dat voorts, terwyl men my de wonderen hoor' zingen

Dier hemelsche yverkracht', door wiens geducht rumoer
Uw tolken in het diepst' van uw geheimen dringen,
Dat zelve vuur my blaek', die Godsdrift my vervoer'.

o **F**ebus, Vorst der lier'! o fiere Zanggodinnen!

En gy Jupyn, der Goôn rechtvaerdig Opperhoofdt!
Haet eeuwig, laet hem nooit iet op uw gunst verwinnen,
Die hier zichzelf' verbeeld, en te onbedacht gelooft,
Dat zich de heilige en doorluchtige Poëten,
Met redenloos geklap, in loutere ydelheit
Van hersenschimmen, waen en droomery' vergeten,
En hunne gladde tong slechts beuzeltael verbreid;
Dat ze ydle fabels aen de onnoosle jeugd' vertellen;
Door kluchten zonder zout der oude wyven geest
Lafhartig streelen, of hun wulpsche snaren stellen
Ten prys' der weelde van der Sibaryten feest;

Ja dat hun hart niets voed dan snoode dartzelheden;
Dat zy, van godsdienst' wars, den Goden weêrstandt biên,
En door hun wuft gezang de kuische en eerbare zeden
Gestaêg vergiftigen of schaemrood heen doen vliên.
Die zoo onheilig is zy eeuwiglyk verdreven
Uit Pindus heiligdom, dat voor die boosheit schrikt,
Nooit word' hem toegang tot de zuivre bron gegeven,
Waermeê Beötië het zangziek hart verkwikt:
De Vader van de vreugd', der Dichtren welbehagen,
De milde Bachus scherp' hem nimmer 't stomp verstandt;
Hy slyte in naer gepeins zyne immerdroeve dagen,
Met zwarten damp' bedekt, in een onzalig landt,
Of wone in 't aeklig hol en de altyddoodsche streken,
Waer zich de bleeke Rouw een' zetel heeft gesticht,
Naerdien hy, van het spoor der ware vreugd' geweken,
Zyn scheemrende oogen sluit voor 't helder redenlicht.
Men heeft allang geloofst, en elk moet nog gelooven,
Dat aller Goden zorg de Dichters trouw bewaekt,
Dat hunne tael de tael der menschen gaet te boven,
En hun verheven geest het starrendak genaekt.

Het Godendom vergunt den deftigen Poëten

Met al het hemelhof, gemeenzaem, om te gaen,
En spreekt hun vriendelyk, hoe hoog het is gezeten,
Van zynen zetel toe, en hoort hun reden aen:
Men zegt, om deze reên, dat zy, in vroeger dagen,
Op nektar, meenigwerf, onthaelt zyn door Jupyn,
En dat de Goden hun het geen nooit oogen zagen
Vertoonden, by 't genot van hemelsche ambrozyn.
Aldus werd Orfeus, door der Goden gunst, voordezen,
Aen hunnen disch geplæetst, en, in de hemelzael,
Zelfs door Calliopé zorgvuldig onderwezen
In de edelste muzyk' en goddelykste tael'.
De Goden stelden zelfs de aloude Hoofdpoëten
Tot hoogepriesters in hun heiligdommen aen,
Zy deden hun Natuurs geheimenissen weten,
En hoe men 't Hemelhof behoort ten dienst' te staen;
Voorts de eigenschappen en oorsprongklykheên der dingen,
Van hunnen aenvang af, vertoonen in het licht,
En zaken, die geen brein van lage stervelingen
Zou hebben opgespoort, ontdekken voor 't gezicht.

De Dichters hebben 't eerst' dus nieuwe plechtigheden

En liefde tot de deugdt ten hemel afgebragt,

Ja de overheên geleert wat wetten, welke zeden

De zachtste teugels zyn voor 't menschelyk geslacht,

En 't recht des vredes en des oorlogs palen zetten;

Gelyk zich Numa, toen hy 't Roomsche volk bedwong,

Geliet als of hy staêg zyn nieuwbedachte wetten

Door inspraek der Godinne Egeria ontvong.

De groote Minos kreeg dus van den Vorst' der Goden

Zyne eerste wetten uit het godgewyde hol,

Likurgus, Spartes Vorst, zyn deftige geboden

En wyze rechten uit den drievoet van Apol.

Dus zegt de Faem dat ook den Dichteren, voordezen

Van 't Godendom bezocht, vernuft werd bygezet,

Hierdoor zyn zyne daên en lof zoo hoog gerezen,

Op de edle galmen der Meönische trompet:

Homeer, toen 't menschdom eerst heenholde zonder zeden,

Terwyl de woestheit zich gevest had op den troon,

Wist de allerstugste ziel als buigsaem wasch te kneden,

Polyste 't ruw gemoedt door zynen zuivren toon.

Te voren hadden reeds de tygers, ja de boomen
 Geluifert naer 't geluidt van Orfeus gouden lier';
 De steenen waren reeds vanzelfs byeen gekomen,
 Wanneer Amfion zong met goddelyken zwier'.
 Thebaensche Manto, door Ogigisch vuur bevangen,
 Had reeds de orakelen der Hemelgoôn verbreid,
 Museus, Linus en alle andren, op wier zangen
 De gryze aloudheit boogt met alle eerbiedigheit,
 Bestonden dus alvroeg hun wysheit te openbaren,
 Dees wysheit was geen vrucht van 't menschelyk verstandt,
 De hemelgeest, dien zy gevoelden in hunne aëren,
 Beschaemde al wat de kroon in aerdsche wysheit spant.
 Die geest, die, moedig van den hemel neêrgestegen,
 De groote zielen door zyn drift heeft aengespoort,
 Vervoerde haer ook vaek, langs steile glorywegen,
 Door lucht en wolken heen, en deed haer ongestoort
 Naer 't eeuwigblinkend hof der hoogste Goden streven,
 Die geesten, wars van 't aerdsche, uit 's weerelds duifternis';
 Door hun vergood verstandt, ver boven 't stof verheven,
 Versmaedden al wat laeg en ligt vergangklyk is.

Daer

Daer is, [opdat myn zang hier elk tot nut gedyë,

En niet in 't duifter dwael', door al te snellen spoedt]

Daer 's meer dan eene soort van drift' of razernyë,

Wiens wondren oorsprongk elk voor godlyk houden moet;

Van de eerste is als'er een van Febus Priesterinnen,

Verrukt door zynen geest, vol vreemden zonneshyn,

Zooras de Godt zich heeft gezetelt in haer zinnen,

Haer menschelyk verstandt en geest schynt kwyt te zyn.

Dees wondere Paepin drinkt zich als vol en dronken

Uit Kolofons rievier', of Klarus watervall',

Wiens nat met wonderkracht' door Febus is beschonken,

En Peäns Godlykheit vervult haer gansch en al.

Zy raeskalt, gilt en tiert met woedende misbaren,

Haer boezem zwoegt en klopt, haer ziel voelt zich gewondt,

Apolloos groote geest, die in haer is gevaren,

Spreekt, met verheven tael', orakels door haer' mondt.

Dan zet zy zich terneêr, met t'faemgewrongen handen,

En ongevlochten haer, daer de aëm haer schynt te ontvliën,

Dus openbaert zy 't volk, terwyl haer oogen branden,

Het geen in later tydt of eeuwen zal geschiën.

Zy zingt, in vaerzen, vol van dubbelzinnigheden,

Wat door het noodlot reeds voorlang beschoren is,

En brult, terwyl ze zelf geen toom weet voor haer reden,

Verborgenheden uit, wier zingeheimenis

Een sidring baert, die zelfs de stoutsten dwingt te vreezen,

Op 't zien, op 't hooren dier orakelrazerny'.

Dit houd men voor de bron, dit zegt men dat voordezen

't Begin en de oorsprongk was der edle Poëzy':

Men wil dat uit die bronn' al de oudste vaerzen vloeiden,

Naerdien de Dichters al de orakels, die ooit uit

Het godgewyde hol der Pithonisen loeiden,

Bedekt verbreidden in tweezinnig maetgeluidt.

Dus woed een Wynpaepin, door Bacchus aangedreven,

Wanneer hy met zyn spief, met wyngaerdloof bepronkt,

Haer slechts heeft aengeroert, en als van de aerd' verheven;

Wanneer 't Ogigisch vuur, door Bromius ontvonkt,

't Menadendom ontsteekt en razen doet en tieren;

Als die Priestresfen, met onwisse en wankle schreên,

't Driejarig vreugdefeest uitzinnig helpen vieren,

Daer 't heilig dasfenvel zwiert om haer vlügge leên;

I N T R E E R E D E N .

29

En uw Bacchanten, met hun groenbekranste haren,
 Ten wuften reije gaen, en, door hun dartelheit
 En razerny vervoert, de blydschap openbaren,
 Die gy, o Bacchus, door den wynstok toebereidt.
 Dees gloedt van Bromius en Febus huwt zyn stralen
 Aen 't vuur dat Venus Zoon en Venus zelf verwekt.
 Maer 't lust ons hier alleen die Godsdrift af te malen,
 Die aen 't gemeen verftandt haer krachten nooit ontdekt,
 Ik wil in myn gezang dat hemelvuur beöogen,
 Dat, van den Zangberg' en de Muzen afgedaelt,
 Den braven Dichteren, door goddelyk vermogen,
 De vlugge ziel ontvoert en hun vernuft bestraelt,
 Dat hen verhevener en goddelyker dingen
 Doet spreeken, met een grootsch en luifteryk gezag,
 Dan anderszins de mondt der lage stervelingen
 Weet uit te stamelen of ooit verbreiden mag.
 Dees drift bezielt hun borst, weet hunnen geest te ontvonken,
 En maekt dat Febus zich in hunnen boezem huist,
 Wanneer de Dichter blyde en rustig heeft gedronken
 Van 't zielverkwikkend nat, dat uit de Hoefbronn' bruischt.

Of zich te slapen legt op Pindus hooge tinnen,
 Beschadwt van gebloemt en frische lauwerblaên,
 In wier nooitdorrend groên de negen Zanggodinnen,
 Met luit' en veel' en keel', vergode toonen slaen,
 De zielen worden hier verrukt en aengeblazen,
 En in een' wondren droom', op 't onverhoedst' begaeft
 Met geest' van Poëzy', waerop de Goden azen,
 Ja door Thalia met Gorgonisch vocht gelaeft.
 Dus heeft een herder, die by 't graf van Orfeus rustte,
 't Bezoek genoten van den Klarischen Apol;
 Pas uit den slaep' ontwaekt, die zynen geest verlustte,
 Was hy een Dichter, en, van Febus Godheit vol,
 Zong hy der Goden lof en heereyke daden.
 Op deze wys heeft hy, dien Askra heeft gebaert,
 [Naer 't geen de alöudheit schreef op onvergangbre bladen]
 Hy, die Homeer het naeste in 't dichten evenaert,
 Geslapen in de schaëuw van Helikons bosschaedje,
 Terwyl zyn hongrig vee de malsche klaver at;
 Waer hy ligt uitgestrekt, bevrydt van hartskwellaedje,
 En de aengename slaep zyn leên bevangen had,

Verschynt een Zanggodin gezwindt aen zyne voeten,
 Die hem belonkt en met een' lauwertakk' beschenkt,
 En voorts, opdat zyn ziel haer' zanglust braef zou boeten,
 Met heilig water uit de Hippokrene drenkt;
 Hy ryst van de aerde, en wyl hy met de schelle toonen,
 Van zyne rieten fluit', vol kunstbevalligheid,
 Zyn schrale lammertjes weet by elkaer te troonen,
 En 't witgewolde vee in vruchtbre beemden weid,
 Ontvloeit zyn' mond' vanzelfs 't muzyk op zuivre toonen,
 Hy zingt, door nieuwe kunst, vol wondren zwier en kracht,
 Den eeuwigen Jupyn, den oorsprongk van den schoonen
 En grooten aerdkloot, en der Goden hoog geslacht.
 Het mogt ook Ennius, op deze wys, gelukken,
 Nadat hy op Parnas in zachte sluimring viel,
 Latynsche lauwers op den Griekschen berg te plukken:
 Verheerlykt door Homeers in hem verhuisde ziel,
 Kwam hy als Dichter van den zangberg' naer beneden:
 Maer de Ouden leggen ons, geheel verschillende, uit,
 Uit welke een wondre bronn' of uit wat zeldsaemheden
 Dees heilige yvergloedt, dees zangdrift welt of spruit.

't Zy

't Zy we op den voorgang van den grooten Plato oogen,
't Zy Aristoteles ons in zyn schriften leert,
Dat een Geleigeest, Godt, of aenbedeelt vermogen
Der wondere Natuur' der Dichtren geest beheert,
Hen aenblaest en hun vlam gestaêg weet aen te kweeken,
Zichzelf een woonplaets in hun zielen heeft bereid,
En eenen nieuwen gloedt weet in hun borst te ontfteken,
Door vreemdt en zeldsaem vuur, 't is al onzekerheit.
Het zyn ook vreemde en gansch onzekere gedachten
Van hun, die, redenloos en op een' losfen voet,
Dees drift uit zwarte gal oorsprongklyk durven achten,
Die, ongezellig, ons het menschdom myden doet;
Als of het mooglyk waer, dat iemandt, opgezwollen
Door 't vocht van dat venyn, met zooveel geest' verrykt,
De vaerzen zoo volmaekt zou van zyn tong doen rollen,
Doordien hy staêg 't gewoel en woest gedruis ontwykt,
En, als de Dichters, treed op stille en sombre wegen.
Men zegt dat Marakus, wanneer de gal zyn tong
Bezwalkte en windrig naer zyn hersens was gestegen,
In Sirakuze dus pryswaerde vaerzen zong.

Maer 'k stoor me aen zulken niet, die, op de kunst gebeten,

Gelooven, dat de magt der booze geesten 't vuur,

Het dichtvuur blaken doet in de edele Poëten,

En noopt door tochten van onzuivere natuur';

Want deze hitte daelt uit 's hemels hooge kringen,

En spoort den Dichtren door gewyde vlammen aen;

Ja voert hen boven de aerde en haer verächtbre dingen,

En doet in 't hemelhof hun ziel ten reije gaen.

Daer zyn'er ook, die zich verbeelden, dat de krachten

Dier drift' oorsprongklyk zyn uit ziekten, die 't verstandt

Staêg foltren door een' drom van tobrende gedachten,

En rukken van zyn plaets', als met een sterke hand'.

Dus ging het eertyds met Abderaes burgerfcharen,

[Verdiende ooit Luciaens alöud verhael geloof]

Een hevig koortsvuur joeg hun 't kokend bloedt door de aëren,

En al hun redenlicht werd krachteloos en doof;

Doch, na de hevigheit dier felle koortf', vervoerde

Hen eene drift, als of een hemelheerschapy

Hun geesten vaerdig maekte en hunne tongen roerde,

Want al wat yder sprak of zong was Poëzy.

Ruim zoo belachlyk mag men 't dwaes verdichtzel heten

Door 't fabelziek vernuft van Firmikus bedacht,

Hy, veel voorspellende uit de starren en planeten,

Zei, dat een braef Poëet geboren word, by nacht,

Als wy de volle maen Mercurius zien naderen.

Dus, zegt men, stelden zelfs de ruwe Gothen vast,

Dat Febus 't vuur ontvonkt in zyner Dichtren aderen

Wanneer de zilvren maen pas nieuw is en weër wast.

Weg met die beuzeltael! van hier die hersenschimmen,

Die 't bygeloovig brein alleen heeft uitgedacht!

Laet ons naer 't hooge school der oude Wyzen klimmen,

Door wie men 't zekerst' word op 't rechte spoor gebragt.

De naerftige oeffening, wiens wonderbaer vermogen

Op 't jeugdige verstandt een' vruchtbaer invloedt heeft,

Mag met een billyk recht en wyze reden bogen,

Dat ze ons een' ryken oogst van kunstgebloemte geeft;

Of de enkele Natuur verleent de beste krachten

En kennis, om, naer eisch, de schelle lier te slaen;

Of eer een Dichter word, in 't vormen van gedachten,

Door eene hemelgaef gelukkig bygestaen.

We erkennen ongeveinst, dat de ingeboren zaden
Der gunstige Natuur', door hunnen vruchtbrén aert,
't Verstandt behulpsaem zyn in zyn verheven daden,
Voorals wetenschap en kunst, te saem gepaert,
't Ontworpen letterwerk met overleg beschaven.

Door deze middlen dicht een Dichter meenigmael
Gedichten, die wel vaek door vele letterbraven
Verwelkomt worden met een gloryryk onthael;
Gedichten, die men merkt dat naer het kaerslicht rieken,
Tot wier beschaving zich de Dichter vlytig kweet,
Veel nachten heeft geblokt, tot aen het uchtendkrieken,
De pen nu moedig greep, dan hooploos nederfmeet,
Niet zelden met het hoofdt heeft in de handt gezeten,
En zyne tanden op zyn nagels heeft vermoeit,
En echter zal 't geluidt dier vaerzen ons doen weten,
Dat ze uit geen welige aêr naer eisch zyn voortgevloeit.
Maer als een hemeldrift die gaven doet ontwaken,
Een goddelyke gloedt de harten gansch vervoert,
Een sterke vlam de borst der Dichteren doet blaken,
En Febus door zyn' geest hun lippen gunstig roert,

Dan hoort men, als vanzelfs, verheven vaerzen vloeijen,

Wier galm naer de eeuwigheit de schelle gangen zet,
Gedichten, die den mondt der vlugge Faem vermoeijen,

En zelfs te hoog gaen voor heur heldre loftrumpet.

Aldus heeft Tinnichus, te voren onërvaren

In 't handelen der lier', gansch onverwacht geleert,
Zooras 't Aönisch vuur verspreid was door zyn aëren,

Hoe gunstig 't Negental zich t'hemwaerds had gekeert.
Hy zong, hier door gesterkt, met onnavolgbre klanken,

Een' zang tot Febus lof, dewyl hy zyne kunst,
Zyn Poëzy dien God' der Dichtren, had te danken,

Die hem van Pindus tranf' bestraelde met zyn gunst'.
Zoo had ook Femius, die 't zielverrukkend spelen

En heldendichtmuzyk heeft aen Homeer geleert,
Ja zelf voortreffelyk de snaren wist te streelen,

En aen der Goden disch gemeenzaem heeft verkeert,
Geen menschelyke hulp in zyne kunst' ontfangen;

o Neen! een Godheit zelf ontfak zyn yvervier,
Die had zyn brein bezielt, die dichtte zyn gezangen,

En leerde hem naer eisch 't behandlen van de lier'.

Naerdien 't naeuw mooglyk is gedichten op te zingen,

Wier klank den langen loop des tyds verduren zal,

Wier kunst het kiesch gehoor der kunstnakomelingen

Zal streelen door haer' zwier en lieffelyk geschal,

Tenzy een hemelgloedt allengs, met sterke krachten,

Des Dichters mondt ontsluite en zynen zanglust' spoor',

Weert Demokryt den geest, die wel veel Dichtgedachten

Maer geene Godsdrift heeft, uit Eebus tempelkoor,

En weigert hem een plaets op Pindus groene tinnen.

Doch 't Dichterdom, dat door de Godsdrift word onvonkt,

Brengt met bevalligheid de schoone Zanggodinnen

Behoorlyke offers toe, en word van haer belonkt.

Dees hemelgaef noghtans baert geen gelyk vermogen

In yders geest; o neen: zy houd elk vlug verstandt,

Naer zynen lust en aert, in 't dichten, opgetogen,

En zet elks hart op een byzondre wys in brandt.

De Godheit deelt gestaêg aen onderscheiden geesten

Een ongelyke drift en hemelgaven uit.

Het Zanggodinnendom leert, op zyn vreugdefeesten,

Aen allen Dichtren nooit het zelve kunstgeluidt.

De glorypalmen, die een groot gemoedt behagen,

Zyn voor de Dichtren op verscheide wyzen veil.

Een ruwe en harde weg is voor geen' kleenen wagen,

Een kleene jagtboot' voegt geen kloek en magtig zeil.

Dees dicht een Elegie; die weet de fluit te handelen;

Dees' voegt de cyter, die tot liergezang behoort;

Dees wil liefst met Thalie in lage broosjes wandelen;

Die stapt met Melpomeen op hooge laerzen voort.

De een zingt een' oorlogstoon, van wapens en kornetten,

Terwyl een ander met zyn Jamben byt en bast.

Want yder moet een' toon op zyne snaren zetten,

Die zyn vermogen voegt, en op zyn speeltuig past;

Schoon velen 't zelve wit niet met hun kunst' beöogen,

En elk zyn cyter op verscheide toonen snaert,

Hy, die uitmuntende is in zwier' en kunstvermogen,

Wat stof hy ook verkieze, is echter pryzenswaerdt.

't Beminnelyk geluidt van Nazoos minnedeunen

Voegt by de cyter niet. De Venuzynsche lier

Is niet besnaert om ooit een' oorlogszang te dreunen,

't Meönisch krygsdicht wil niet luchtig zyn van zwier.

Al sprak de Mingodin, de Leermeeftres van 't vryën.

Zelf door Katullus mondt, met honigzoete tael',

Nog was hy onbekwaem tot al de boerteryën.

En 't fteeklig dichten van den fcherpen Martiael.

Heel anders heeft Tibul zyn Delia geprezen

Dan ons Propertius zyn Cinthia vertoont,

Die door heel andre fchoonte en trekken van haer wezen

Den wondren geest van haer' verliefden Dichter loont.

Want zeker is 't, dat nooit door menfchelyk vermogen

Den Dichtren dat vernuft, die kunst word ingeftort.

• Neen: zy toonen dat de Goden, in den hoogen,

De fchenkers zyn van 't geen door hen gezongen word.

De Goden helpen ftaêg de nyvre ftervelingen,

Als zy hunn' tydt en vlyt befteden aen de kunst',

Naer hun gevallen ftaen ze een' yder by in 't zingen,

En naer het hun behaegt weêrhouden zy hun gunst.

Ook zien we omftandigheên, die 't vuur der Muzen fterken,

Den hemelyvergloedt met lieflykheden voên,

Met fcherpe prikkelen als op de Godsdrift werken,

En 't Dichterdom iet nuts en loflyks zingen doen.

Terp-

Terpichoré weet elk als naer omhoog te voeren,

Door hare zuivre stem vol zangerigen zwier;

Zy kan, als 't haer gelieft, de boezemtochten roeren,

Door 't mollig maetgeluidt van hare zuivre lier'.

Gelyk Apollo zelf Amfions cyterfnaren

Bevallig slaet en roert, zoo word hy aangespoort,

Zoo vat hy zelf de lier en teugelt windt en baren,

Wanneer hy 't kunstgezag van' zyn' Arion hoort.

Men zegt, dat zelfs Olimp, de Dichter, door gezangen

En snaren opgewekt, zoo driftig werd en heet,

Dat hy, met felle kracht', een' zang heeft aengevangen,

Wiens zwaer en grof geluidt het aerdryk dreunen deed.

Een volle beker kan ook vaek welsprekend' maken,

Indien de Zanggodin een frische wynteug drinkt,

Zy zal te heviger van heilig dichtvuur blaken,

Niets zingen dan 't geen eël, dan 't geen bevallig klinkt.

Gehoorende Evan, 't is alleen om deze reden

Dat we u zoo eensgezint met Febus om zien gaen;

De lauwer paert hierom, met veel bevalligheden,

Zich met uw' wyngaerdkranf' en groene klimop blaen.

't Kastalisch bronvocht koelt den wyngloedt in onze aëren,

En laeft de drooge keel, die dezen Goôn mishaeft.

Gy, Bacchus, zyt met recht Beschermmer van de altaren

Der Dichtren, uit wier hart gy de ydle zorgen jaegt;

Gy doet het Negental zoo schoon, zoo liefflyk zingen.

Een waterdrinker, die een' afkeer heeft van wyn,

Zal naeuwlyks uit zyn keel' gezangen kunnen wringen,

Die by den naneef prys- of lezenswaerdig zyn.

Maer die zyn Zanggodinn' van 't sap der edle druiven

Een matig teugje geeft, en dus tot gunst verwekt,

Doet all' den doffen damp van zyn verstandt verstuiven,

En maekt dat zyne lier alle ooren naer zich trekt.

Dus roert ge uw cyterpen en kunstgeleerde snaren,

Alceüs, Saffoos vriendt en kunst- en landgenoot,

Als gy Leneüs vocht voelt gloeijen in uwe aëren.

Dus deed Anacreön, als hy zyn keel begoot,

En zich verlustigde in zyn kroezen leeg te drinken,

Door kunstgedachten, die de wyn vervrolykt had,

Zyn blygesnaerde lier op hooge toonen klinken.

Men zegt, dat Eschilus, by 't krachtig druivennat,

E

Zich

Zich moedig schoeide met verheven treurspellaerzen;

Dat Vader Ennius zyn' dichtgeest mildt beschonk,

Met druiffap van Falerne, en dat, ten spoor' der vaerzen,

Homerus vaek een glas met wyn' van Chius dronk.

Wanneer Cupido met zyn' koker, boog en schichten,

Der Dichtren harten wond, en door zyn toorts ontsteekt,

Gevoelen zy dien gloet hun dubble vlammen sichten,

Die door een dubbel vuur staëg worden aengekweekt.

Als Venus en Apol hun wondre vlammen paren,

Vereenen zy hun kracht, en werken met elkaër;

Dan raekt de Dichtgeest gaende en roert zyn schelle snaren,

Dan word zyn heete min der Muzen gunst gewaer.

De vogels zingen dus, in groene lustpriëelen,

Veel blyër als hen 't vuur der lieve lente blaekt.

Men hoort de ysvogeltjes gestaëg zoo liefflyk kwelen,

Naerdien hun 't liefdevuur van Ceix 't hart nog raekt.

De groene papegaei, klapächtig, en bedreven

In menschelyke tael', zal dus, hoe krom gebekt,

Nog beter zwier en val aen zyne woorden geven

Wanneer de tortel 't vuur der liefde in hem verwekt.

Geen minder yvervuur en edel dichtvermogen

Ontvonkt der Dichtren hart en zanggezind gemoedt,

Als hun verheven ziel door gramfchap word bewogen,

En hun ontroerde geest een edle wraekzucht voedt.

Een bitter woede en felle Iämben waren fchichten,

Waermeê Archilochus Likambus fneuvlen deed;

Zyn ongenoegen help hem fcherpe vaerzen dichten,

Toen hy den ftrydt begon, genoopt door billyk leet.

Kallimachus vervloekt, door fpyt en ongenuchten;

Zyn' vyandt Ibis dus; dus heeft de grimmigheid

Voor Nazo, toen hy voor Augustus haet moest vluchten,

In zyne ballingschapp', het wraekgeweer bereid.

De droefheit doet ook vaek den Dichtgeest zingend' klagten,

Wond 's Dichtersziel, en maekt hem 't hart beklemt en bang;

Sterft zyn geliefde vriendt of iemandt zyner magen,

Hy kweelt bedrukt en zingt een Ceïsch lykgezang.

Aldus heeft Cipria, met künstgeleerde klagten,

Door Bions mondt den doødt van haer' Adoøn befchreit.

Dan 't waer genoegten voed ook de edle dichtgedachten,

Als 't vluggevlerkte wicht de zoetfte vreugdt bereid.

De blonde Dafnis sterkt dus Theokryt in 't zingen,
 Opdat in zyn gezang de liefde heerschen zou,
 Thalia weet de lier van Saffo zacht te dwingen,
 Zooras zy Faön mint en lokt met liefde en trouw*.
 Hoe krachtiger de ziel, by hare teedre wonden,
 Het vuur gevoelt, dat tot een kunstig vaers behoort,
 En, uit zichzelf verrukt, ontlast en ongebonden,
 Door de achtbre hemeldrift der Zanggodinn' gespoort,
 Aen 't hollen is geraekt, hoe heviger van krachten
 Die vlam het dichtvuur in der Dichtren boezem sticht;
 Dan rolt het glatte vaers op vlugge dichtgedachten,
 Dan vloeit, dan snelt het, als een vlugge blixemschicht.
 Wanneer de cyter aen den wandt is weggehangen,
 Dewyl Apol zyn vuur niet in den Dichter stort,
 Wiens handt geen snaren roert, wiens geest niets aen kan vangen,
 Doordien hy van omhoog niet aengeblazen word,
 Wekt dikwerf 't lezen van eens anders puikgedichten
 Een' verschen yver in het dichtterlyk gemoedt,
 Dat kan den matten geest der Zanggodinn' verlichten;
 Dat sterkt haer smeulend vuur met eenen nieuwen gloed*.

De ontvonkte Dichtgeest drinkt den geest der dichtverstande

Ook gretig in door 't geen in 't lezen hem bekoort;

Dit laeft zyn' dorst, gelyk een regen de akkerlanden,

Als hem de Godsdrift sterkt brengt hy gedichten voort,

Die hooger dan 't vernuft der stervelingen zweven.

De kracht van zyne ziel ontworstelt, breekt en sloop:

De hinderpalen, die haer' yver wederstreven;

Naerdien Apollo hem met scherpe sporen noopt.

Gelyk een klepper briescht en, met zyn vlugge voeten,

Den slagboom nederwerpt en naer de renpael streeft,

Wanneer 't Olimpisch spel hem zynen lust doet boeten,

En tot den vryen loop den ruimen teugel geeft;

Niet anders rent en vliegt, als met gezwinde vleugels,

Een fier Aönisch paerdt, in Febus ryksgebiedt,

Met snelle sprongen voort, en acht noch toom noch teugels,

Wanneer 't een ruime baen voor zich geopent ziet.

Het lust Apolloos geest ook dikwyls neêr te stygen

In stille plaetsen, waer zich de eenzaamheit onthoud;

Daer kan het zangziek hart de Godsdrift best verkrygen.

Een stil en somber bosch, een groenbewassen woudt,

Het aengenaemst' tooneel der lieve Zanggodinnen,
 Kweekt zorglooze uren aen, en voed en streelt alom
 Met lieffelyk vermaek en wellust' de edle zinnen,
 En 't zangerige hart van Pindus heldendrom.
 Een afgelegen beemdt ontfangt hier met verlangen
 Den Dichter in haer' schoot: daer wekt hy zynen lust,
 Met lieflyk snarenspel en 't klinken zyner zangen,
 Terwyl hy op haer borst, in kruidt en bloemen, rust;
 Het zy Aurora blinkt met rozen om de haren,
 Of by Hesperie haer hoofdt met zeefchuim dekt.
 Hier word, door 't eel geluidt van zyne zuivre snaren,
 't Verwonderd Saterdom tot aendacht opgewekt;
 De Faunen drinken hier zyn galmen met hunne ooren,
 En bootsen 't grootsch muzyk, in schaêuw' van struik' en blaên,
 Op dunne rieten na; dit kan den geest' bekoren
 Der Boshdriäden, die vast bly ten reije gaen.
 Of zoo een schoone tuin, beschaêwt met groene drever,
 Een zoet verblyf verschaft, niet verre van de stat,
 Verzorgt de buitenlucht den Dichtgeest' lust en leven,
 En wekt de zinnen op, hoe loom en afgemat,

Het zy een heldre beek, met dartelend geklater,
Den Dichter by zich troon'; 't zy 't ruischende geluidt
Eens strooms, die 't weilandt schaeft en laeft met liefflyk water,
Zyn oogen bezig houde en zyne ziel vrybuit'.
Dit alles maekt zyn' geest bekwaem tot vrolyk dichten,
En door een zachte kalmte allengs van zorgen vry.
De Muzen echter, 't zy men streelen wil of stichten,
Staen 't geen men onderneemt altydt niet gunstig by.
De handt wordt vaek gestuit als ze een gedicht wil schryven,
Der starren invloedt kan zelfs in een' Puikpoët,
Wat vuur zyn' yver noop', de dichtaer doen verstyven.
Apol is niet altydt tot 's Dichters hulp gereet.
En schoon een hemelgloedt de ziel een poos doe branden,
Straks word ze zoo verstyft, zoo roereloos en dof,
Als of de Donderaer haer met zyn sterke handen,
In zyne grimmigheid, van 's hemels tinnen, trof.
Gelyk een mensch, die, van de stuipziekte aengegrepen,
Door 't schielyk overval eerst loof en krachtloos word,
En, door die felle kwael geteifert en genepen,
Vermoeit en afgemat, ter aerde nederstort;

Zoo

Zoo mist hy 't geen zyn brein verkwikken moest en sterken,
 't Geen hem genezen moest en kracht in zwakheit geeft;
 Dus voelt hy, dat zyn geest iet deftigs uit te werken,
 In weêrwil van Minerf, zich onderwonden heeft.
 Kallimachus, geaerd als Febus Priersterinnen,
 Bezweek in 't fiksche gespeel, sloeg vruchtloos snaer by snaer,
 Tenzy de Godsdrift heerschte en woelde in zyne zinnen,
 En Febus t'zyner hulp staêg tegenwoordig waer'.
 Als geen Aönisch vuur des Dichters borst deed zwellen.
 Was 't zelfs of Statius de heldemoedt ontgong.
 Dus voelde Klaudiaen de kou zyne aders knellen,
 Terwyl hy, fier van moed', het Stigisch bruidsbedt zong:
 Tenwaer' een Godheit, door een onweêrstaenbre woede,
 Al 't menschelyk gevoel uit zyne ziel verdreef,
 En Febus heilig vuur zyn dichtgedachten voedde,
 En onophoudelyk in zynen boezem bleef.
 Dees zangdrift vloog niets slechts 't verstandt en de edle zinnen,
 Der oude Dichteren nu in dan weder uit:
 De groote Scaliger, de vriendt der Zanggodinnen,
 Een ware Heldenzoon en edle Vorstenspruit,

Heeft

Heeft zelf bevonden, dat de cyter fiksch te stellen
 Niet altydt wel gelukt; hy dacht, dat hier gewis
 Ook Hemelgeesten zyn, die 't Dichterdom verzellen,
 Doch dat hun hulp nu sterk, dan weder zwakker is.
 Men zegt, dat hy, op wien wy Vrankryk hooren bogen,
 Als een' der grootsten van zyn oudste Dichterdom,
 Hy, wiens bekende naem welêer, door 't kunstvermogen
 Van zyne Franciade, een' hoogen top beklom,
 Zich, op dees wondre wys, in 't dichten heeft gekweten,
 En nu Apol eens mildt dan weder spaerzaam vond;
 Zes maenden werden vaek onnut by hem versleten,
 Waerin hy naeuwelyks twee regels t'samen bond;
 Dan smeet hy vadzig al 't poëtisch tuig ter zyde,
 Ontweek het statgewoel, wierp lier en dichtpen neêr,
 En zat, als iemandt, wien nooit lust of kunst verblydde,
 Totdat het Negental zyn trage zinnen weêr
 Met zuivren hemeldaeuw' te milder zou besproeijen;
 Maer als hem de yvergloedt den strammen mondt ontsloot,
 Apolloos glans weêr op zyn zinnen in kwam vloeijen,
 Zyn ziel opnieuw de gunst der Godheit mildt genoot,

Heur hulp 't verdoofde vuur weêr sterker wilde ontvonken,
 En zetten 't flaeuwe licht weêr nieuwe brandstof by,
 Dan gaf Ronfard, als van 't Kastalisch bronnat dronken,
 Den vryën teugel aen zyn edle Poëzy',
 En holde voort, gelyk de helfche Zusters zwieren,
 Met zwepen in de hand', tot yders schrik en schroom
 De vaerzen vloeiden dan, langs 't veldt van zyn papieren,
 Gelyk de golven van een' onweêrstaenbren stroom,
 En 't was niet dan gedicht wat hy bestond te schryven:
 Macr na twee dagen tyds, toen 't Febus, als welêer,
 Niet lustte met zyn hulp' den Dichter by te blyven,
 Verdween, ter kwader uur', die gloeiende yver weêr.
 De logge Ontvlieder van de kuische Zanggodinnen
 Begaf zich weder tot de onnutte bezigheên
 Van 't lui onëdel volk, dat zich geen' roem kan winnen,
 En moeide zich met de aerde en hare laegte alleen.
 Als iemandt word gesterkt door Febus wonderkrachten,
 Gevoelt hy iet, dat hem het lichaem gansch ontroert.
 Men zegt, dat velen, die, ten spoor der dichtgedachten,
 De hemeldrift welêer bezielt heeft en vervoert,
't Gelact

't Gelaet gestaêg van verw verschoot aen alle kanten,
Dat ze, uit zichzelf verrukt, naer 't schein aen hun misbaer,
Vaek woelden, als de wufte en dartele Bachanten,
Wen die ten reije gaen met ongevlochten haer ;
Of als een priester, die, door trommels en cimbalen,
Op 't feest van Cibelé, door heilig vuur geraekt,
Staêg, prevlend binnens monds, uitzinnig om loopt dwalen,
En, die Godin ter eere, in woesten yver blaekt.
Gelyk een fiere leeuw, vergramt door 't dikwyls farren,
Verschriklyk brult en loeit, en, onder 't grof gedruis,
Zyn lange manen schud en opheft naer de starren,
Zoo deed een Dichter ook, in zyne drift', al 't huis
Weêrgalmen van zyn stemm' ; hy zong, naer zyn vermogen,
Zyn vaerzen luidkeels op, met barsse Pindustael',
Trok fronsfen in 't gelaet, zag donker uit zyne oogen,
En baerde in zyn verstandt zyn dichtwerk meenigmael ;
Nu krabde hy, van spyt', zich 't hoofdt, dan beet hy weder
Zyn korte nagels stomp ; 't gezicht stond hem als vuur,
Hy trad, half mymerend', zyn kamer op en neder,
En had op eene plaets geen oogwenk rust noch duur,

Maer draeide zich rondom; flampeijende, als bezeten

Van eenen wondren geest; verbystert op den grond.

Uit deze teekens kon men eertyds zeker weten

Of iemands ziel door 't vuur van Febus was gewondt.

Van zulk een zangdrift' werd Naugerius gedreven,

Die achtbre Raedsheer van 't Venetiaensche hof,

Als zyn verheven geest, vol zwier en vier en leven,

Zyn kunstgedichten zong en yders ooren trof.

Men zegt, dat Tasfo, die met zyn Toskaensche snaren

't Verlost Jeruzalem onwinbaer heeft gemaekt,

Ook toonde, als Febus geest was in zyn borst gevaren,

Dat hem een vreemde drift de zinnen had geraekt.

De raedt der artsen was: men moest den Lyder zenden

Naer Anticiren, en aldaer zyn malend hoofd

Met nieskruidt zuiveren, en dus zyn kwael doen enden;

Maer dit kwakzalvers rot, van reden zelf berooft,

Deed, door hun dwaes begrip, hem zyn verstandt verliezen,

En aen het woeden slaen door 't gif dier artseny'.

't Waer' beter zulk een' raedt voor plompäerts uit te kiezen,

Men moest beproeven of de kracht dier kruidery'

Den Baviusfen niet van heilzaam nut zou wezen,

Of roeijen dus 't geslacht der Meviusfen uit,

Indien men 't nimmer kan herstellen of genezen

Door aller wyzen raedt, of door Peönisch kruidt.

Want de edle zangdrift, die de harten der Poëten,

Zoo goddelyk ontroert en zooveel wondren baert,

Die hen den volke ontrukkt, al 't aerdsche doet vergeten,

En naer de starren heft, is van een' andren aert.

Gelyk de heesche gans 't gehoor verveelt met krasfen,

Zoo streelt de zang der zwaen' elks hart en ziel en zin.

Een dwaze dichtlust doet de Beuzelzangers basfen,

Maer heft hen niet van de aerde. Een helsche Twistgodin

Bezielt, ontydig, met haer rymelrazernyë,

De kreuple Dichtertjes, wier zang de Goôn verstoort,

En dryft, ten prikkel van hun nare rymeryë,

Hen met haer slangezweep' in 't moddrig dwaelspoor voort.

Geen ware Zanggodin komt hunne zielen drenken

Met heilig bronnat van den groenen Helikon;

Zy zien Megeer aen hun slechts bittere teugen schenken,

Van 't drabbig water uit de Stigische onheilbronn'.

Het mag ook nimmer aen het lage volk gelukken

Den lauwerriken top des Zangbergs op te treên;

Geen onbedreven voet mag daer de bloemen drukken;

Die plaets is al te rein voor ongewyde schreên.

Het brave Dichterdóm word door de Zanggodinnen,

Met open deuren, in haer heiligdom genoodt,

En met onsterflike eer', op de eeuwiggroene tinnen

Des hoogen Helikons, verheerlykt na hunn' doot.

Het is my laetst gelukt dit zonneklaer te aenschouwen,

In eenen zoeten droom' of zachte sluimering';

Of liever, zoo ik recht myn meening zal ontvouwen,

In een verrukking', die my onverwacht beving.

Juist als ik bezig was met al de wondre krachten

Der Godsdrift' van Apol aendachtig gaê te slaen,

Bestraelde een godlyk licht myn spelende gedachten,

En deed my, onverhoeds, op 't dichtspoor stille staen!

Ik tracht te vordren, maer 't ontbreekt my aen vermogen.

Myn handt bezwykt, daer zy de cytersnaren drukt.

Myn vlotte ziel scheen gansch het logge lyf onttoogen.

Hoe 't zy, ik was myzelf' geheel en al ontrukkt!

My dacht, dat ik den grondt beneên my voelde beven,

Terwyl ik, om my heen, een' hemelgeur vernam.

'k Voelde al die teekens my genoeg te kennen geven,

Dat eene Godheit my allenskens nader kwam.

Zooveel ik uit den glans en luister van het wezen,

Vol zuivre majesteit, liefstaligheid en vree,

Kon zien, en uit het licht der hemelsche oogen lezen,

Was 't een van 't Negental, de Maegdt Kalliopé.

Zy was naer eisch getooit met groene lauwerblaâren,

En droeg van 't heilig vocht uit Kastalis rievier'

Een' gansch en beker vol. Nadat zy nu myn haren

Bekranst had met een' takk' geheiligden lauwrier',

En met Permesfus nat myn aengezicht gewasfchen,

Sprak de achtbre Hemelmaegdt my aen, naet de deze reên:

„Apol, op wiens bevel al de Aöniden pasfen,

„Zend, uit den zangereij', my van Pindus naer benêen,

„Opdat ik u doe zien, wat vuur van edle vinding'

„Der groote Dichtren geest door hemeldrift vervoert,

„En wat krankzinnigheid, wat spoorlooze onderwinding

„Het lomp en plomp verstandt der Baviën beroert:

Hoe

„ Hoe 't brave Dichterdóm word na zyn' doot verheven,
 „ En 't domme volk der wraek' van Febus moet voldoen .
 „ Hy wil, dat ge, onder myn geleide, u zult begeven
 „ Naer de edle Dichters, die in 't heilig lauwergróen
 „ Des hoogen Helikons zich eindeloos verlusten,
 „ En de achtbre zielen, die daer eeuwig, vry en bly,
 „ Van hare werkfaemheit en nyvren arbeit rusten,
 „ In hare vreugdewyk', beschouwen van naby .
 „ Doch hy begeert, dat ge eerst de ónvruchtbre helsche wouden
 „ En woestenyën, vol van nare afgrysykheën,
 „ Waer al de onheilige Poëten zich onthouden,
 „ En zwerven na hunn' doot, opletten door zult treën,
 „ En zien in wat spelonk die vuige geesten duiken .
 Hier zwygt ze, als ze yllings my op 't aeklig padt geleid,
 En veilig tegen 't gif der scherpe doornestruiken .
 Wy volgen onzen weg, in nare duisterheit,
 Dwars over steilten, die my fiddren doen en schromen,
 Totdat we allengs, nadat die hindernis verdween,
 By een spelonk vol rouw en dootsche naerheit komen,
 En door een duister hól vrymoedig neder treën .

Hier was een poel, wiens nat men voor 't vergetelwater

Van Lethé nemen zou, en voorts een zwarte stroom,
Die, dik van slibb' en slym', met naer en droef geschater,
Staêg langzaam vloeyde langs zyn' slykerigen zoom.

In dit onvruchtbaer veldt, waer meenigte exters springen

En huppelen in 't rondt, zingt nachtuil, kraei en gier
Hunn' eeuwigdroeven zang; het heesch en bevend zingen

Der krekels kwetst'er 't oor met pieperig getier.

De kikvorsch kwakt'er staêg in modderige slooten.

Dees streek word nooit verlicht door Titans schoon gelaet,
Maer de altydduifstre nacht en zyne vloekgenooten

Bedekken all' den grondt met vael en zwart gewaedt.

Hier groent noch klimop noch geheiligde lauwriëren.

Men ziet geen' wynstok hier, uit zuivre liefde en trouw',
Den hoogen olm, geen' olm den groenen wynstok sieren,
En t'saem vereenigen, als waren 't man en vrouw.

De onnutte dolik en de schrale dravik bloeijen

En wasfen, wildt en woest, hier even dik in 't rondt,
Het ruigt der distelen en doornen, die hier groeijen,

Dekt met een scherpe korst' den altydt droogen grondt.

Hier knaegt het Ezelsrot, te luitom voort te treden,
 Barnnetels van den grondt: geen gras streelt hier't gezicht.
 Men meent, dat dit gewest, vol van onzaligheden,
 Ter linkezyde van den voet des zangbergs ligt,
 Want op den rechetop, ryst, uit de lauwerdreden,
 De tempel van Apol, waerin der Dichtren schaer,
 Door 't licht dat hunnen geest door Febus is gegeven,
 Aenstaende dingen zingt met goddelyk gebaer.
 De vuist van 't Negental bonst van dees steile klippen,
 Gargilius geslacht, dat, vreemd van heldenëer,
 Het Klarisch bergloof schend, en met onreine lippen
 De Hoefbron nadren durft, vergramt ten afgrond neer.
 Niet anders dan wanneer Jupyn, met blixem schichten,
 Het woeste reuzenrot verdreef naer Etnaes kolk.
 Hier woont wat immer voor Apolloos glans moest zwichten,
 Trosboeven, zoetelaers en al zulk schuim van volk.
 Hier huist dat Midaskroost, 't geen van den roof moet leven,
 En, o Laverna, staeg uw outers mild bedeeft,
 En, als een hommelt, die, op roovery bedreven,
 Den honig cereloos van andre byën steelt,

Een jammerlyk gedicht uit honderden van leuren
 Onkundig t' saemen zoekt, en flordig naeit aen een,
 En anderen 't gewaede durft van het lichaem scheuren,
 Tot sierfel van zyn naekte en gansch mismaekte leen.
 Maer myn Geleidster bragt my dit gebroedt voor de oogen,
 Daer 't, om zyne euveldaên, zyn' makkren tot een baek,
 Als eertyds Marfias, het vel was afgetogen,
 En naer en jammerlyk hong aen een oude staek'.
 Terzyde, doch niet ver van dezen, zat een bende,
 Waervan het kerkerhol byna was opgehoopt,
 Een woelziek volk, dat zich tot dwaze kunstjes wendde,
 En niet dan moeilyk slag van beuslary verkoopt,
 't Geen echter Cherilus kan kittlen en vermaken:
 Een volk dat afgerecht op 't naemdicht maken is,
 En, in een letterkeer', met omslag van veel zaken,
 En letterdwang, een' naem bezwalkt met duisternis',
 Of dat, als Sotades, de maet te rug doet treden,
 Waerdoor men, hoe men lees', den zelve zin ontmoet,
 Of meenig stram gedicht van reglen t' saem kan smeden,
 Die elk niet langer zyn dan anderhalve voet.

Hier zaten zulken ook, die, in het samen lymen

Van Grieksch of Roomsch gedicht, het midden en het endt
Der lamme regelen wanschikkelyk doen rymen,

Gelyk zich 't kloostervolk verwaend had aangewend:
Ook zy, die hunnen tydt gansch vruchteloos verspillen

Aen 't maken van een stram en duister tydtgedicht,
En met veel moeite en zweet gedichten maken willen,

Wier weérklank naer de stem der Echo zy gericht;
Of vaerzen dichten, die twee talen t'saem veréenen,

Waerin men de ééne spraek door de andre laf besmet,
Een'eigen Duitfchen naem poogt van't Hebreuwsch te ontleenen,

En vaek op maet noch klank der lettergrepen let.
Myn Zanggodin beveelt dit volk het vee te voeden,

Dat, traeg en langgeöord, hier kruipt in 't heilloos dal;
Zy doet dees Beuzelaers de domme zwynen hoeden,

Waer, kruipende in het stof, met winderig geschal,
Op hooi en stoppels aest het rot der Straetpoëten,

Die aen der zeugen trog ook 't lyf met eikels voën.
De derde soort, gewoon elks feilen uit te meten,

En met haer lasterpenn' op yders lof te woën,

Met opgesperden muil' de helden aen te randen

In hun gelauwerd graf, en, 't Hemelhof ten hoon';

De deugdt te folteren, met ongewyde handen,

En meenig' snooden schicht te schieten naer de Goôn,

Moet hier, in hondsgedaente, een' yzren deur bewaken,

Doch laet niet na, met dol en schandelyk geluidt,

Haer vuile lastergal, haer schendtael uit te braken;

Ja spoog zelfs haer venyn op myn Geleidster uit.

Maer myn Godin doet straks die wrevle en snoô gedrochten

In keetens klinken, waerze op knagen, driest en dol,

En voorts dat boos gebroedt, vol eerelooze tochten,

Voor eeuwig sluiten in een diepverborgen hol.

Hierop komt ons een hoop verhongerde Poëten,

Die om der ryken disch, die grage magen voed,

Staêg loopen snuffelen en hunkren naer wat eten,

Verärmt en ongedaen, eerbiedig te gemoet.

Dees oeffnen, om de kost, hun kreupel kunstvermogen,

En zingen om de slemp, of rymelen voor geldt.

Een van dees bende trad ons hongrig onder de oogen,

En bedelde om wat broods; zyn mond, hier opgestelt,

Klapte aenstonds vaers by vaers, uitzinnig door elkanderen.

Maer myn Geleidster, wars van zulke beedlary,
Doet straks den rymer in een zwarte raef veranderen,

En doemt hem voorts, ten loon' dier basterdpoëzy',
Dat hy gestolen spys met klaeuw' en bek moet zoeken,

Waer kring of stinkend aes verworpen ligt op 't veldt.
Ten laetste ontmoetten ons, in deze duistre hoeken,

De Dichters in wier zang Priaep zyn' wellust stelt,
De onkuifche Dichters, die het schandelyk boeleeren

Van Venus, onbeschaemt, verbreiden in hun dicht,
En met bordeelgezang de kuifche Deugdt braveren.

De stoutste uit dezen hoop, die, met een geil gezicht
En dartle tong', naer myn Geleimaegdt was getogen,

Werd in een hop misvormt, en sloop met loomen tredt
Naer zyn onzalig hol, waer hy, in 't rond gevlogen,

Met zyn onreinigheit zich en zyn' zwerm besmet.
Opdat nogthans door 't gif dier ergerlyke streken

Ons't brein niet word' beroert, en 't hart van schrikk' niet flae,
Zyn we eindlyk, met veel spoeds, dit naer gewest ontweken,

Myn Leidsmaegdt ging vooruit, ik trad haer voetspoor na.
Des

Dus wendden we onze schreên, ter rechtehand', naet boven,
 En kwamen in een schoon en zielbekoorend oordt,
 Waer 't westewindje blies en speelde door de hoven,
 Vol liefflyk bloemgewas, 't geen oog en hart bekoort.
 't Gelukkig aerdryk schonk, by deeze schoone kleuren,
 Ons nardus, kassie en akanthus uit zyn' schoot';
 Amomum en kaneel vereerden ons hun geuren,
 Terwyl der boomen schors ons mirrhe en balsem bood.
 Eufrosine, de roem van Venus kamenieren,
 Plukt onder 't schomlend loof, waerin 't gevogelt speelt,
 Hier rozen, groene mirt en nieuwe violieren,
 Terwyl de nachtegael met zingen de ooren streelt.
 Wy kunnen hier 't geruisch der hoefbrongolfjes hooren,
 Hier zwom de witte zwaen by eene heldre bron.
 Dus treên wy voort door paên, wien 't schoon was aengeboren,
 Langs velden, wier sieraedt myn hart en zinnen won,
 Totdat myn Leidsmaegdt my, die hare vlugge schreden
 Eerbiedig gade sloeg, langs eene steile baen,
 Den hemelhoogen top van Pindus op deed treden,
 En op 't verhevenste oordt van zynen schedel staen.

Hiet

Hier gaet het Negental ten reij' met vlugge voeten,
 En Febus zelf vooruit, in schaêuw van 't lauwergrœn,
 Zy scheppen rein vermaek in hunnen lust te boeten,
 Aen 't zoet der weelde van een eeuwig meisaizoen,
 Of pryzen met gezang Jupyn en de Aertsgodesfen,
 En 't Oppergodendom, dat 's weerelds woestheit toomt.
 Hier zit Homeer en geeft den ouden Dichtren lesfen,
 En drenkt hen met het nat, dat uit de Hoefbron stroomt.
 De Askresche Zanggodin, die met verheven toonen
 't Geslacht der Goden roemt, zit aen zyn rechtehant,
 Haer volgt de Andynsche Zwaen, versiert met glorykroonen,
 En Flakkus, de eer en roem van 't schoon Patavisch landt,
 Die 't kroost der Hemelgoôn, ondanks het woën der baren,
 Met eene Grieksche kiel', naer Fafis heeft geleid.
 De Venuzynsche lier, wiens goddelyke snaren
 Zelf door Melpomene naer eisch zyn toebereid,
 Klinkt hier zoo lieffelyk, zoo kunstig en verheven,
 Als die van Pindarus, hoe schaers van wedergaê.
 Hier blyft Korinnaes naem door Nazoos kunst in 't leven.
 Hier zingt Katul zyn lieve en schoone Lesbia.

Men ziet hier 't Negental Tibullus kunst verhoogen,

Wiens nette zuiverheit hem hier een woonplaets geeft

Dicht by Propertius, dien 't schittrend vuur uit de oogen

Der schoone Cinthia het eerst betoovert heeft.

De aloude Dichters, die, om hun verheven geeften,

Apol den volke onttrok, en plaetste aen Pindus tinn',

Gaen hier verheugt ten reije op eindelooze feesten,

En leven in dees streek' alle eeuwen uit en in.

Den jonger' geeften word dees eerplaets niet onthouden.

Thalia huisvest ook de laeter Dichters hier,

Die, beekjes leidende uit den zuivren stroom' der Ouden,

Een' eindeloozen roem verdienden door hun lier.

Hier blinken zy, wier kunst voorheen in Batoos dalen

Hunn' naem onsterfelyk maekte en overal geächt,

Als heldre starren, die aen 's hemels transen pralen.

Der Douzaes edel en doorluchtig nageslacht

Is dubbelwaerd gekeurt hier eindeloos te leven.

De Groot mogt lang dees' weg naer 't ryk der starren treên.

Sekundus doet hier nog zyn malsche kusjes kleven,

Alsof zyn Julia hem reis op reis verscheen.

Rutgerfius geniet hier 't leven na zyn fterven.

De Heinfiusfen treên hier vrolyk handt aen hand',
 En Baudius vermaekt de Muzen meenigwerven,
 't Zy hy Iâmben dicht, of zyne fnaren fpant,
 En boeit aen zyn gezang de driemaeldrie Godesfen.

De groote Vosfius, wiens wyze pen welêer
 De Dichtkunst heeft gevoed met kunstgeleerde lesfen,
 Geniet hier 't byzyn van zyn' vriend Barleüs weêr.
 Zy beide zyn nog bly, wat rampen hen verftoorden,
 Wat lastergal de nyt heeft op hen uitgebraekt,
 Dat hunne vlyt de School aen 's Amftels trotsche boorden
 Zoo lofflyk heeft geflicht, zoo wydberoemt gemaekt,
 Van Vondels Zanggodin, aen hunne zy gezeten,
 Vlecht groene kransfen van Batavifchen lauwrier',
 De Dichtheldin van Hooft, het hoofd der puikpoëten,
 Streelt mede tot hunne eer de Nederduitsche lier.
 Hier aen volgt Francius, die 't eerst door wyze vonden
 Latynfche poëzy bragt in zyn Vaderftat.
 Hoogstraten is hier weêr op 't allernaeuwft' verbonden
 Aen zyn' Broekhuizen, die zyn hart en ziel bezat,

En scheidt, gescheiden van de domme stervelingen,

Vermaak in 't zoet genot der aengenaemste rust'.

Gelukkigigen, dien 't ooit gebeuren mag te dringen

In dit volzalig oordt, en, naer uw' wensch en lust',

In 't groene lauwerbosch op Helikon te wonen!

Gelukkigigen, wien de Eer een' gloryryken naem,

En dees verblyfplaats schonk, waer ge, als Apolloos zonen,

Op 't hoogste van Parnas geplactst word door de Faem!

Leeft, leeft hier eeuwig! vlecht, van groene klimöplaren,

Een' frischen eerkrans, die uwe edle kruinen sier'!

U kroon' nooit dorrend veil, dat uw gewyde haren

Hier eeuwig groenen van geheiligden lauwrier'.

Terwyl myn yver dus den wakkeren Poëten,

In hun gerust verblyf, toont, met eerbiedigheid,

Wat achting voor hun kunst' myn' boezem heeft bezeten,

En Kallioop my door het heilig woudt geleid,

Word onverwacht myn geest van killen schrikk' bevangen,

Door't vreemd verschynfel, 't geen zich yllings t' mywaerds spoed.

Een schim, hier pas vergood, weêrhiel myn snelle gangen,

En baerde opnieuw ontzag in myn ontsteld gemoedt.

Myns Vaders Broeder stond hier levend voor myne oogen,
 Doch grooter dan voorheen, en gansch en al ontdaen
 Van 't aerdsche en sterffelyke, en van een kleedt ontogen,
 In witheit juist gelyk een hagelblanke zwaen',
 En 't woen van klaeuw' en tand' der bitsche nyd' ontheven.

Zooras de schrik, die eerst myn kloppend hart beving,
 Myn' huiverigen leên een weinig had begeven,

Sprak de Achtbre dus tot zyn' geliefden Voedsterling:

- „ Nu 't u gebeuren mag, zoo leen uw leerzieke ooren
 „ Aen myne reên, en prent ze eerbiedig in uw ziel.
 „ o P E T R U S, wiens vernuft is uit myn' geest' geboren,
 „ o Erfgenaem myns naems! och of het ook geviel'
 „ Dat uw verkregen roem myn glory evenaerde!
 „ Een onvergengbare eer, der Wyzen wensch en hoop,
 „ Een woonplaets hier omhoog is van onschatbre waerde,
 „ En niet dan voor veel zweets en groote vlyt te koop.
 „ Apol ontsluit den weg naer zyn' verheven tempel
 „ Alleen den naerftigen en wakkren heldendromm',
 „ En zweept, in edlen toorn', de luijaerts van den drempel
 „ Van zyn gewyde kerk' en achtbaer heiligdom.

„ Op

„ Op, op des, zoo 't u lust naer eindlooze eer te dingen,
 „ Den Pindus op te treên met onvermoeide vlyt',
 „ En door verdiensten in 't Koriciesch woudt te dringen!
 „ Zyt gy belust met my, na uwen levenstydt,
 „ In een' gelyken rang' dees' heuvel te betreden,
 „ En wilt ge op Helikon, in ongestoorde vreugd',
 „ De zyde van uw' Oom in eeuwigheit bekleeden,
 „ Zoo volg my na, en treê, op voorgang van de Deugd',
 „ Op 't padt waerop wy u de voeten leerden zetten.
 „ Maek, PETRUS, maek u zelf' der Zanggodinnen vriendt,
 „ Bescherm haer' lof, terwyl gy, naer de strenge wetten.
 „ De heiligdommen van het Negental bedient.
 „ Maek dat uw vlyt, opdat ze u dus geluk bereide,
 „ Den roem van 't Amstellandsch Liceüm trouw bewaek',
 „ En dat de Faem der School', staêg, onder uw geleide,
 „ In uwe Vaderstat nog hooger opgang maek'.
 Zoo sprak hy: 'k wil hierop, in aendagt' opgetogen,
 Myn armen strenglen om zyn' hals en schouders heen,
 Maar straks verdwynt de Schim, myn Meester, uit myne oogen,
 Helaes! in 't midden van zyn goddelyke reên.

„ Waer vlugt gy? [roep ik uit] wat doet u henen streven

„ Myn Oom? waerom misleidt gy my door vriendschyn?

„ Verlaet ge uw' leerling dus? och! waert gy hier gebleven!

„ Vertoef, of koom hier vaek! gy zult myn Febus zyn,

„ 'k Zal uw' geëerden naem in myne ziel bewaren.

'k Verneem, terwyl ik spreek, en omzie naer myn' Oom,
Een kille siddering, een trilling in myne aëren.

Myn lichaem beeft, en 'k schiet, verkleumt uit mynen droom.

DE vaerzen afgezongen en de hitte der poëtische drift' verkoelt zynde, gevoel ik, dat ik tot myzelf en myne voorige gesteltenis wederkeer; weshalve begeef ik my nu tot het geen de plechtigheit van dezen dag van my afeischt, en wend my tot hen, dewelken myn plicht en eerbiedt en zelf deze uur niet toelaten zonder aenspraek' voorby te gaen. Doch op dat ik dit opregtlyk en uit een ongeveinst harte verricht, zal ik my van onbedwongen en matenlooze woorden bedienen, dewyl aen der Poëten verziende en, gelyk men meent, met vele valscheden omzwachtelde tael' doorgaens geen of ten minsten weinig geloof gegeven word.

Tot u derhalven, Welëdele en Grootachtbare Heeren Burgermeesters dezer Stat Amsteldam, en Verzorgers dezer doorluchtige Schoole, keert zich myne reden vanzelfs. Ik erken met dankbaerheit, dat ik uwer genegenheit alleen verschuldigt ben, dat het my heeft mogen gebeuren, my, ten laetste, weder in myn dierbaer Vaderlandt terneder te zetten. Gylieden hebt my niet alleen aen myne vrienden en verwanten in deze groote en aenzienlyke Stat, myne
ge-

geboorteplaets', weder gegeven, maer my ook een ampt opgedragen, waerin ik met eer' en luister, onder het oog van zooveele menschen, die oeffeningen, aen welken ik van myne eerste jeugd af al myn vlyt en naerstigheit heb te kost gelegd, kan leeraren en voortzetten. Gelyk ik deze bediening, zooras my dezelve door uw gunstig oordeel over myne kundigheit en bedrevenheit in de goede letteren aengeboden en opgelegd was, vaerdig en met lust' op my heb genomen, zoo zal ik die ook vervolgens met al myn vermogen zoodanig trachten te bekleeden, dat gy nooit in uwe verwachting ten mynen opzichte bedrogen zult zyn of ik berouw myner keuze hebben zal. Uit Franekers Hooge Schoole, die altoos de voortreffelyke voedster van geleerde mannen geweest is, en van welke ik altydt tot myn' roem zeggen zal, dat haer dienst het voorwerp der eerste zorgen van myne jeugd geweest is, beroepen naer uw Atheneum, insgelyks van zyne eerste oprechtinge af vermaerdt door den doorluchtigen naem van uitmuntende Letterhelden, zal ik inzonderheit daerop trachten toe te leggen, dat ik den luister en roem

van

van dit Liceum nooit laet vervallen of eenigzins verminderen , maer dat ik de bloem van myn leven alleen toewy aen de bevordering van deszelfs nut en glory. Bewust van uwe grootmoedigheid, ben ik verzekert, dat gy my waerdig achten zult, dit myn voornemen, door uwe gunstige bescherming te onderschragen, en my meer en meer door uwe edelmoedige mildheit te ontvonken en aen te sporen, als die genoegsaem overtuigt zyt, dat het u nooit aen Maroos zal ontbreken, zoo lang'er Mecenasen gevonden worden, en dat gy het welzyn en den roem uwer Stat nooit beter bevorderen kunt, dan wanneer gy de Hoogleeraers der fraeije letteren gedurig blyft aenmoedigen, opdat zy zich bevytigen tot het bekwaem maken van uwe jeugd, die ten dienste van het gemeenebest, aen hun onderwys toevertrouwt word, teneinde zy, die in deze School' de kundigheid der loflykste wetenschappen door lessen verkregen hebben en door voorbeelden in de deugd' bevestigd zyn, vervolgens te voorschyn mogen komen, als bedreven Regeerders van uwe Stat en Vaderlandt, bekwaem om den luister en roem

van het gemeenebest te beschermen en inzonderheit omdat onwaerdeerbaer heiligdom, dat pandt der vryheit, dat van den hemel gedaelt is, te bewaren en te behoeden, en om het ondraegelyke en trotsche juk van flavernye van der burgeren en des volks halzen voorzigtiglyk af te keeren. Ik zal inmiddels Doorluchtige Heeren, niet nalaten, den Hemel gedurig te bidden en te smeeken, dat het hem behage, Uw Weledele Gr. Achtb., zoo uitmuntende bestierders van deze Stat en ons gemeenebest, zoo goedgunstige beschermers van onze Zanggodinnen en aenkweekers van goede kunsten, nog langen tydt in voorspoedt en welstandt ten gemeenen nutte in het leven te bewaren, en niet dan spade, door hoogen ouderdom afgemat en onder den last der zware zorgen, dien gy torst, bezwykende, in het gezelschap der gelukzalige Hemellingen over te voeren.

Gylieden ook, zeer beroemde Hoogleeraers, hoedanig de wetenschap of geleertheit zyn moge waerdoor gy u eenen gloryryken naem hebt verworven, met welken ik door den bandt van het zelfde genootschap van vriendschap of van broederlyk bloedt verbonden ben, en

wier

wier byzondere gaven en verdienften ik met behoorlyken eerbiedt acht, ontfangt my, als tot uw gezelschap gefchikt of reeds naeuw met u vereenigt, met het zelfde goede hart, waermede ik tot u nader. Het is te doen om het gemeene belang van letteren en geleetheit, en gelyk het yveraren in het zelfde werk en amptgenoten betaemt, het zelve met gemeene krachten en tfaemgevoegden arbeid voor te ftaen, zoo als een zelfde liefde de Bevalligheden en Zanggodinnen te famen voegt en vereenigt, aldus is ook niets bekwamer, om de grenzen van onze Doorluchtige Schoole uit te breiden, om het nut en den luifter der geleerde oeffeningen voort te planten, en ons een gerust en vermaeklyk leven te bezorgen, dan dat wy, zonder eenigen wrok, verwydering of geveinstheit in onze harten te voeden of te koesteren, het ampt waernemen, 't geen yder van ons toebetrouwt is. Doch gelyk ik ten volle overtuigt ben, dat deze gebreken verre zyn van een iegelyk van u, zoo beloof en voorfpel ik my ook niets van u, dan 't geen roemwaerdig en edelmoedig is, en ik zal alle myne krachten inspannen, om de eenigheit en vriendschap, die

het my heeft mogen gebeuren , niet heden of gisteren , maer sedert langen tydt met u op te rechten , vervolgens door onderhouding van gemeenzamen omgang en gedurige blyken van trouw' en oprechtheit , geheel en ongeschonden te bewaren ; en ik hou my verzekert , dat het zelfde voornemen ook by ulieden is.

Doch zeer beroemde Jakobus Philippus D'orville , wiens plaets in deze Doorluchtige Schoole ik , door het besluit der vergaderinge van de Weledele Gr: Achtb. Heeren Burgermeesteren en Verzorgeren , waerdig gekeurt ben te vervullen , het geen ik my tot geen geringe eer reken , u nader en niet in 't voorbygaen aen te spreken , gebiedt de natuur van myn ampt , en vordert vanzelfs van my de achting , die ik uwer ongemeene en by weinigen te vinden geleertheit toedraeg. Zoo de Hemel my leven en krachten verleent , zal ik met allen yver en vlyt trachten u , die de lamp uwer bediening' , door u uit eigen beweging' nedergezet , thans aen my overreikt , met gelyke schreden , zoo niet van geleertheit , ten minsten van naerftigheid te volgen , en uw voetspoor te houden ,
op-

opdat deze Doorluchtige School den luister, dien gy, een waer hersteller der fraeije letteren en Zanggodinnen, in haer hebt doen herleven, onder my, uwen opvolger, niet zie verminderen of gy geen reden hebben moogt, u deswegen te beklagen. Ik smeek inmiddels den goedertieren Hemel uit den grond' van myn hart, dat hy u, in deze geleerde ledigheid, veele jaren een gelukkig leven, volmaecten welstandt en onophoudelyke zegeningen verleene. Hy rekke uwen leestydt ten algemeenen nutte der Zanggodinnen, opdat gy, nu ontlast van de zorgen eener openbare bedieninge, u moogt overgeven tot het uitwerken der stukken van geleertheit en 't voortbrengen der letterschatten, die gy door geleerde reizen uit vele gewesten verzamelt hebt, om dezelve der kundige weereld' mede te deelen.

Eindelyk wend ik my tot u, o bloem van Amstels leergierige jonglingschapp', en geef my met lust' over tot uwen dienst en geleide. Och of ik genoegzame krachten van welsprekendheit bezat, om u in het openbaer en in het byzonder die liefde tot de fraeije letters in te boezemen, dewelke u, zonder

eenige tusschenpoozing' of verflaauwing', de aengename luthoven der Zanggodinnen met my mogt' doen doorwandelen ! Och of gy door uwe naerftigheid, arbeid en vlyt toonen mogt , dat gy alle de overige gaven, waarmede of de gunstige Fortuin, of een gelukkige geboorte, of de luister van uw geslacht u overvloedig beschonken heeft, als niets en ydele namen agt, tenzy uw hart met schatten van geleertheit verrykt worde, die u tot nutte burgers en Regeerders voor Staet en Kerke maken en uit de onüitputbare bronnen der wysheit de voordeeligste en teffens noodzakelykste hulpmiddelen verschaffen kunnen, om uw leven en gedrag voorzichtiglyk aen te leggen ! Dit zy derhalven uwe zorg, doet uw best, dat wy eene gelukkige eeuw beleven mogen, behartigt het toekomende heil van Staet' en Kerke, terwyl'er zich gunstige gelegenheit toe opdoet; zorgt voor uw eigen welzyn, en tracht langs den weg van deugd' en geleertheit uzelfen boven het gemeen te verheffen en der eeuwigheit toe te wyën.

Niets heb ik meer hier by te voegen, dan den onsterffelyken Opperheer en Bestierder der mensche-
lyke

lyke zaken, met de zuiverste en oprechtste gebeden, eerbiedig te smeeken, dat hy ons Vaderlandt altoos in zyne bescherming' gelieve te nemen, en het zelve te bewaren en te behoeden voor alle 't zy openbare 't zy heimelyke vyanden en dwingelanden, die het geluk van Nederlandt zouden mogen beloeren, en onze wettige Overheden en Vaders des Vaderlands door zyne godlyke almagt te beveiligen: Ik wensch oprechtlyk, dat hy ons de allerheiligste panden van Godsdienst en Vryheit onbesmet en ongeschonden beware, en eindelyk geve, dat de late nakomelingschap lange jaren zien moge, dat de oeffeningen der letteren en loflyke wetenschappen, en aldus ook deze onze Doorluchtige School, de tempel der Wysheit, bloeijen en het hoofdt omhoogheffen.

T E R

TER INWYDINGE
VAN DEN WELEDELEN, HOOGGELEERDEN HEERE
M^R. PIETER BURMAN,

*Tot Hoogleeraar in de Doorluchtige Schoole
van AMSTERDAM.*

Doorluchte Letterheld, die in uw' Lentejaren,
Met zoo veel yver tragt den roem eens te evenaren
Der Mannen, die uw Stam en wydvermaard Geslacht,
Ten nutt' van Neêrlands Kerke en School heeft voortgebracht;
o BURMAN, Lieveling der kuiffche Zanggodinnen,
Gy die U om uw deugd en wetenschap ziet minnen
Van allen, in wier borst een zucht tot lettren blaakt;
Gun dat myn Zangeres, die nooit haar' plicht verzaakt,
U, onder 't Feestmuzyk van Febus echte Zoonen,
Al is 't op laager trant, haar achting mag betoonen;
Dog zoo uw kundig oog hier iet misftallig vindt,
Laat dan de zuiv're band der vrindschap, die ons bindt,
Het zwakke van myn Kunst goedgunftiglyk bedekken,
En my, terwyl ik zing, tot steun en moed verftrekken!

Roem-

Roemruchtig Amsterdam, o fiere Koopvorstin!
Zoo hoog in top gebeurt uit zulk een laag begin,
Dat gy uw kruin verheft ver boven all' uw Buuren,
Uw welvaart neemt noit einde, uw bloey zal eeuwen duuren,
Zoo lang gy 't groot geluk, door 's Hemels gunst geniet,
Dat uw Grootachtb're Raad de Wysheit hulde biedt,
En Wetenschap en Kunst beschermt met wakk're handen,
Voor hun, wier dolle drift die Godheên aan durft randen.
Dus weet de Naneeffchap het aan dien yver dank,
Dat ons Doorluchte School, vereeuwigt door den klank
Van Vondels Duitsche lier, thans bloeit in laater tyden;
Al wilde Leidens wrok ons deezen schat benyden,
Toen, ruim een eeuw geleên, Stads wyze Magistraat,
De stichting van dees School besloot in hunnen Raad.

Gy Vad'ren van de Stad, die 't spoor der oude Helden
Zoo moedig volgen durft, wie moet uw' lof niet melden?
Wie vindt zich niet geperst tot ware dankbaerheit,
Voor uwe trouwe zorg, die altoos is bereit,
Ten best' der Burgery, der hooge Schoole en Kunsten,
Minerve's Priesterschap te zeeg'nen met uw gunsten;
Dat Flakkus Roomsche Lier vry booge op haar' Meceen,
De kunst vind'er aan 't Y ten minsten drie voor een'!

Koom, braave Jong'lingschap, der Muzen Voedsterlingen!
Wil thans den ed'len lof der Burgerheeren zingen;

't Is door hun wyze keur, wat dank is die niet waard?
Dat BURMAN aan het Y't Hoogleeraarschap aanvaart,
En zynen lust betuigt ('s Mans woorden zyn uw Borgen)
Om 't heil van Amstels School met yver te bezorgen;
Gy krygt in hem alleen een' onwaardeerb'ren schat
Van Wysheit, tot uw nut en roem van onze Stad.

o Wydberoemde School! hoe heerlyk zult gy bloeien!
Hoe zal de blyde hoop van uwe Minnaars groeien!
Nu BURMAN, van Minerve en Febus teêr bemint,
Zich onder het getal van uw' Bezorgers vindt,
En met vereende magt en 't zaamgevoegde krachten,
De welvaart van uw' staat als eigen wil betrachten.
'k Zie reets de bloem der Jeugd, den Zangberg toegewyd,
Gelokt door BURMANS naam, van allen kant om strydt,
Gelyk een dikke zwerm van noeste Honigbyen,
Neêrdalen op het zoet der Letterlekkernyen,
Die zyne wyze mond uitademt dag aan dag;
Als hy te voorschyn brengt 't geen lang verborgen lag,
Voor een minfcherpziend oog, in Roomfche en Griekfche Boeken,
Tot een verwondering van duizent Letterkloeken,
En door zyn fyn verftant en oordeel fteets geleidt,
Een nieuwen glans op 't werk der oude Schryvers fpreit;
Of ons de ziel verrukt en luifterziek doet hangen,
Aan d'ed'len zwier en toon van zyne Roomfche zangen,

Als

Als zyn bedreven hand, bezielt door Hemelvier,
De zuivre snaaren streelt van zyne yvoore Lier.
Dan vlugt de laffe stoet der vuige Baftardye,
Voor d'onweêrftaanb're kracht van zyne Poëzye;
Dan daalt Apollo neêr en fchenkt dien waarden Zoon,
Ten blyk van zyne gunst, de fiere lauwerkroon.

o Zangryk Negental! wat heil is u befchooren!
Nu gy aan d'Amftelftroom zult bloeien als te vooren,
Toen u D'ORVILLE'S hand befchermdede vol van moed,
En Febus Heiligdom herftelde op d'ouden voet;
Gy hebt geen mind're hulp van BURMAN thans te wachten,
Gy zyt zyn hartelust, gy leeft in zyn' gedachten,
Die u het minft' misdoet treft d'appel van zyn oog,
Hy waakt voor u op aard', gelyk Apoll' omhoog.
Koomt, Dochters van Jupyn, wilt Peneus vliet verlaaten,
De vreugt zweeft te Amfterdam langs Burregwal en Straaten;
Daalt neêr, o Zufteren, en zeegent dezen dag,
En BURMANS wellekomt, met eenen lieven lach!
Daar koomt hy in een' drom van blyde Stedelingen,
Die hem al juichende van allen kant omringen,
En fteigt den dorpel op van 't overoud Geficht,
Sint Agnes toegewydt, eer nog 't aanbidd'lyk Licht
Der Waarheit, 't blind gezicht der Oudren verklaarde;
Thans in befchaafder eeuw met meerder nut en waarde,

Ten beste van de Jeugd, door Overheden gunst,
Geheiligt aan den dienst der Wetenschap en Kunst.
Hier was 't dat Voffius, noit zonder lof te melden,
Met Baarle en Francius en and're Letterhelden,
De vruchten van hun geest en lang vergaarden schat
Van Wysheit, aan de bloem der Jeugd van onze Stad,
In zoo een ruime maat, met zoo veel yver schonken,
Dat hun Welspreekentheit de harten deed ontvonken,
In lust tot onderzoek en wakk're naarstigheit,
Als 't rechte spoor en pad dat naar de Wysheit leidt.

Dien zelve weg zal u myn BURMANS mont thans wyzen,
o Lettergraage Jeugd! en uw begeerte spyzen
Met merg van Wetenschap, Geleertheit en Verstant;
Hy zal u, zoo 't u lust, met een bedreven hand,
Geleiden op den Berg daar Febus Zuff'ren woonen,
En 't hoeft der waakzaamheit met eeuw'ge lauw'ren kroonen.
Koom wakker op de been, geef dan zyn' raad gehoor
En volg zyn stappen na, zoo hebt ge 't rechte spoor;
Zoo zult ge naderhand met uitgezogte klanken,
Voor uwe vordering uw Leeraers vlyt bedanken,
En wenschen met myn Nimf, dat BURMANS naam en Stam,
Gezeegent blyve en groey' tot heil van Amsterdam!

JAN BALDE JUNIOR.

A E N
DEN HOOGGELEERDEN HEERE

PIETER BURMAN.

Gy fchynt dan, als een morgenzon,
Aen d'Amftel, van den Helicon
Gedaelt, om ieder te verlichten,
En aen uw' glanffen te verplichten
De keur der ed'le jonglingschap,
Geftegen op den hogen trap
Der fchole, om wysheit na te sporen,
En Pallas helden aen te horen,
Hartftrelende Orfeus! nog eerlang
Met uw betoverend gezang
Gereet den loop der Vrieffche ftromen,
Gelyk weleer den Ryn, te tomen:

Of, als Arion, op uw' lier
Te wekken van het zoute wier
Dolfynen, om u te onderschragen,
En uit de zee aan lant te dragen,
Toen de Acidalifche Godin
U blaken deed van ted're min,
En op Secundus trant liet fpelen,
Of liefelyk als Nazo kwelen.

Gy volgt D'ORVILLE dan op 't fpoor,
En vult zyn plaats in Pallas koor,
Dien naau de kunft werd afgekeken
In 't helen van de taelgebreen,
Wanneer zyne onvermoeide pen
Door Griekfche of Roomfche velden ren',
En de ouden tart met zyn gedichten,
En met Latynfchen ftyl kon ftichten,
Toen nog zyn gladgevyelde tong
Wat ooren had tot eerbiet dwong,
En taelorakels fprak, die leken
Den Vader van het Roomfch welfpreken.

Gelukkig zytge, o Wereltftat!
Kent gy dien onwaardeerb'ren fchat,
In uwen ryken fchoot geborgen,
Om, zonder koften, zonder zorgen,

Uw

Uw dierfte paden, wel bewaert,
Te huis, en aen uw' eigen haert
Uit Pallas heiligdom te lichten,
Waer voor het out Atheen moet zwichten.
Uw' huizen aen de lucht gebouwt,
Van vreemden met ontzach beschouwt,
Uw' marmer raethuis, 't achtste wonder,
Van daer de zon gaet op en onder,
Uw' vorsten van uw ryke beurs,
En zoo veel schatten, zoo veel keurs,
En duizent dingen, nooit te melden,
Zyn min, dan zoo veel Letterhelden,
Die eeuwig leven by de faem,
En verder dragen uwen naem,
Als uwe kielen met kompassen
Bevaren 's werelts wydtste plassen.
Geluk, beroemde Letterhelt,
Die zoo veel wyze Vaders telt
En Broërs, die scholen kunnen schragen,
En gloriryke tabbaerts dragen,
Met uwe keuze, en hemelsch Dicht,
Waar doorge een nieuwen zangberg sticht
Aen de Amstelstroom, en op papieren
Vertoont de nooitgedwonge zwieren

Van

gib002

Van uwen Meester in de kunst,
Zoo ryk in vinding, en in guuft
By Febus en de Zanggodinnen,
Den Vader van het kunstig minnen.
Men noeme u dan, met recht, aen 't Y,
Den Prins der Roomsche poëzy.

ADRIAEN VAN WENA.